

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget (2. samling)
(Alm. del - bilag 370)
miljøministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	21. februar 2002

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 1. marts 2002 – dagsordenspunkt rådsmøde (miljøministre) den 4. marts 2002 - vedlægges Miljøministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Samlenotat vedrørende rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2001

INDHOLDSFORTEGNELSE

Dagsordenspunkt

	Side
1. Klimaforandringer	1
a) Ratifikation af Kyoto-protokollen	1
- <i>vedtagelse</i>	4
b) Forslag til direktiv om handel med CO ₂ -kvoter	
- <i>status for arbejdet</i>	
2. Strategi for bæredygtig udvikling	
a) EU-intern del (opfølgning på Göteborg-topmødet og forberedelse af 10 Barcelona-Topmødet)	
- <i>rådskonklusioner</i>	17
b) Ekstern del (forberedelse af Verdentopmødet om bæredygtig udvikling)	
- <i>udveksling af synspunkter</i>	
3. Direktiv om miljøansvar	21
- <i>orienterende debat</i>	
4. Partskonference under Biodiversitetskonventionen	36
- <i>rådskonklusioner</i>	
5. Revision af direktiv om SEVESO II	41
- <i>status for arbejdet</i>	
6. Revision af emballagedirektivet	48
- <i>status for arbejdet</i>	
7. Cartagena-protokollen om biosikkerhed	
a) Forslag til forordning til gennemførelse af Cartagena-protokollen	53

b) Forslag til beslutning om Fællesskabets ratifikation

- præsentation

MILJØstyrelsen 20. februar 2002

Internationalt kontor J. nr. 111/17-0263

MEM-411-MST

SAMLEnotat

VEDRØRENDE RÅDSMØDE (MILJØ) DEN 4. marts 2002

Ad punkt 1 – Klima

1a) - Forslag fra Kommissionen til rådsbeslutning om Fællesskabets ratifikation af Kyoto-protokollen

KOM (2001) 579

(revideret notat)

Resume: EU skal i henhold til Kyoto-protokollen reducere udledningen af drivhusgasser med 8% i 2008-12 i forhold til niveauet i 1990. Ifølge byrdefordelingsaftalen fra juni 1998 skal Danmark reducere med 21 %. Danmark har afgivet en erklæring til rådsprotokollen om at de 21% skal ses i relation til basisåret 1990 korrigeret for elimport. Folketinget har givet samtykke til at Danmark kan ratificere Kyoto-protokollen under forudsætning af, at den danske position vedørende basisåret tilgodeses og på passende vis indarbejdes i retsgrundlaget. Kommissionens forslag tager ikke højde for den danske erklæring om basisåret, og indregner Danmark med 21% af det faktiske udslip i 1990.

1. Status

Kommissionen sendte 23. oktober 2001 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i EF-traktatens artikel 175 stk. 1 og artikel 300 stk. 2, første sætning af første underparagraf samt artikel 300 stk. 3, første sætning. Forslaget skal således vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Notat om forslaget er den 29. november 2001 sendt til Folketingets Europaudvalg som en del af samlenotat forud for Rådsmøde (miljø) den 13. december 2001.

Folketingets Europaudvalg har fået forelagt forslaget til orientering på samrådet den 7. december 2001 forud for Rådsmødet (miljø) den 12. december 2001.

Europa-Parlamentet har tilsluttet sig forslaget d. 6. februar 2002.

Forslaget er sat på dagsordenen på Rådsmøde (miljø) 4. marts 2002 med henblik på vedtagelse.

2. Formål og indhold

Ifølge Kyoto-protokollens art. 4 kan parter der er med i en økonomisk organisation som EU opfylde deres forpligtelser i fællesskab. Det betyder at både Fællesskabet og medlemsstaterne som parter til protokollen skal ratificere den samtidigt. Det skal i forbindelse med EU's ratifikation angives, på hvilke betingelser den fælles opfyldelse sker, og hvordan kompetencen er fordelt mellem EU og medlemsstaterne.

Kommissionens forslag til Fællesskabets ratifikation indeholder en sådan erklæring om kompetencedeling (bilag III).

Kommissionens forslag til ratifikation indebærer, at den såkaldte politiske "byrdefordelingsaftale" (jf. forslaget bilag II) fra juni 1998 gøres juridisk bindende.

I henhold til Kyoto-protokollen fra 1997 skal EU reducere udledningen af drivhusgasser med 8% i 2008-12 i forhold til niveauet i 1990. I juni 1998 indgik medlemsstaterne i miljørådet byrdefordelingsaftalen, i henhold til hvilken Danmark skal reducere med 21 %. Danmark har i den forbindelse afgivet en erklæring til rådsprotokollen om, at de 21% skal ses i relation til et korrigeret basisår 1990.

Kommissionens forslag indregner Danmark med 21% af det faktiske udslip.

Ifølge Kommissionen skal medlemsstaterne bestræbe sig på at have færdiggjort deres nationale procedure således at Fællesskabet og medlemsstaterne samtidig kan ratificere protokollen inden d. 1. juni 2002. Hvis et tilstrækkeligt stort antal af andre parter gør det samme vil protokollen træde i kraft 90 dage efter, det vil sige under Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling i Johannesburg fra d. 26. august til 4. september, hvor Danmark har EU-formandskabet. Dette har igennem de sidste 1-2 år været en højt prioriteret målsætning for EU.

1. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har anført følgende om nærheds- og proportionalitetsprincippet:

Både medlemstaterne og Fællesskabet er parter til Klimakonventionen. Under protokollen har såvel medlemstaterne og Fællesskabet kvantitative forpligtelser til at begrænse eller reducere udledningerne af drivhusgasser. Implementeringen af protokollens bestemmelser falder delvis under fællesskabskompetence og delvis under medlemsstatskompetence. Derfor skal både Fællesskabet og medlemsstaterne individuelt ratificere protokollen.

Med henvisning til protokollens art. 4, hvorunder medlemstaterne og Fællesskabets kan efterleve deres forpligtelser i fællesskab, og specielt med henvisning til byrdefordelingsaftalen fra juni 1998, bør Fællesskabet og medlemsstaterne deponere deres ratifikationsinstrumenter samtidig.

Regeringen er enig i Kommissionens fremstilling af nærheds- og proportionalitetsprincippet.

• Konsekvenser for Danmark

Kommissionens forslag skønnes ikke at have direkte lovgivningsmæssige eller administrative konsekvenser for Danmark udover hvad der følger af Danmarks ratifikation af Kyoto-protokollen.

De samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark af at efterleve 21 pct.-målsætningen blev i forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af Kyoto-protokollen, som blev vedtaget af Folketinget den 30. maj 2001, skønnet til godt 900 mio. kr. årligt efter 2003 (udtrykt som nutidsværdi i 2000-kroner) ud fra de forudsætninger, der indgik i det forudgående analysearbejde. Heri indgik allerede vedtagne og planlagte emissionsbegrænsende tiltag samt de yderligere tiltag, der ville være nødvendige for at nå målsætningen. Endvidere var det en forudsætning, at Danmarks erklæring om, at de 21 pct. skal ses i relation til basisåret 1990 korrigeret for elimport, var en del af Danmarks tilsagn i forbindelse med EU's byrdefordelingsaftale.

Danmark vil ud fra hensynet til at opnå størst mulig miljøeffekt for pengene øge fokus på omkostningseffektiviteten i valget af virkemidler - herunder anvendelsen af Kyoto-mekanismerne (emissionshandel, Joint Implementation- og Clean Development Mechanism-projekter).

Opgørelser af de samfundsøkonomiske omkostninger er imidlertid tæt knyttet til en lang række forudsætninger og vil på nuværende tidspunkt stadigvæk være forbundet med en vis usikkerhed. Dette gælder også opgørelser af omkostningerne ved anvendelse af Kyotomekanismerne, som eksempelvis i kr. pr reduceret tons CO₂ strækker sig lige fra noget nær 0 kr. pr. ton CO₂ (hvis USA ikke bliver en køber på markedet) over ca. 50-100 kr. pr ton CO₂ (hvad Holland i øjeblikket betaler for projekter i andre lande) til langt over 100 kr. pr. ton CO₂ (hvis efterspørgslen kommer til at overstige udbuddet væsentligt).

Såfremt Danmarks position vedrørende basisårets korrektion for elimport ikke på passende vis tilgodeses i Rådets beslutning om Fællesskabets ratifikation af Kyoto-protokollen vil det medføre en ekstra reduktionsforpligtelse på 5 mill. tons CO₂-ækvivalenter årligt i perioden 2008-12. Ved en antagelse om en pris på f.eks. 100 kr. pr. ton CO₂-ækvivalent ville dette svare til en årlig meromkostning på 500 mill. kr. i perioden 2008-2012.

• Høring

Forslaget er ikke sendt i høring. Forslaget blev drøftet i specialudvalget for miljøspørgsmål d. 8. februar 2002, hvor der fremkom følgende bemærkninger:

Dansk Energi støttede den danske holdning. DE spurgte til, hvordan de yderligere reduktioner ville skulle opnås, hvis Danmarks position om basisåret ikke imødekommes.

Greenpeace anbefalede, at de fleksible Kyoto-mekanismer udelukkende blev taget i anvendelse overfor den evt. yderligere forpligtelse, mens de øvrige reduktioner bør nås ved hjemlige tiltag. Det Økologiske Råd støttede dette synspunkt.

Greenpeace anbefalede endvidere, at Danmark søgte en teknisk løsning ift. Basisårspositionen og dermed ikke blokerede for ratifikationen af Kyoto-protokollen. Greenpeace anbefalede, at regeringen søgte at få et nyt mandat i folketinget, som ikke bringer den samlede ratifikation af Kyoto-protokollen i fare. Greenpeace spurgte endvidere til, om retsakten skulle vedtages ved ensstemmighed eller ved flertalsafgørelse. Endelig spurgte Greenpeace til den aktuelle vurdering af den danske CO₂-manko.

Det Økologiske Råd anførte, at regeringen ikke har gjort det lettere at opnå de hjemlige mål ved at fjerne tilskuddet til vedvarende energi og stoppe udbygningen med havvindmøller.

Dansk Familielandbrug spurgte til på hvilken måde anvendelsen af biobrændstoffer indgår i opnåelsen af de danske reduktionsforpligtelser.

Elkraft System henlede opmærksomheden på, at "trusselsmodellen" ift. ratifikation af Kyoto-protokollen ville medføre, at alle EU-medlemsstaterne, herunder også Danmark, ville være anført med en reduktionsforpligtelse på 8% i bilaget til Kyoto-protokollen.

1b) - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om handel med klimagasser

KOM (2001)581

revideret notat

***Resumé:** Forslagets formål er at bidrage til en omkostningseffektiv nedbringelse af EU's udledning af drivhusgasser og herigennem bidrage til, at EU kan opfylde sine forpligtelser i forhold til Kyoto-protokollen. Forslaget indebærer i hovedtræk: At der fra 1. januar 2005 indføres absolutte grænser på de enkelte virksomheders udledning af drivhusgasser, i starten CO₂, at en række virksomheder inden for olie-, olieraffinering, metal-, mineral-, glas-, papirmasse- og papirindustrien - over en vis minimumsstørrelse (bagatelgrænse) - omfattes, at udstedelse af udledningstilladelser baseres på en national plan, godkendt af EU, at fordeling af udledningstilladelser i perioden 2005-2007 foretages af medlemsstaterne, underlagt de almindelige statsstøtteregler, at fordeling af udledningstilladelser fra 2008 foretages efter en kommende fælles EU-metode, at udledningstilladelser ndles, at kontrol med udledningstilladelser og emissioner skal baseres på en kommende fælles EU-metode, at en virksomhed, der overskrider sin udledningstilladelse skal betale en afgift på 50 Euro pr. ton CO₂ før 2008 og 100 Euro pr. ton CO₂ efter 2008; alternativt det dobbelte af markedsprisen på en ton CO₂, at medlemslandene skal etablere nationale registre over udledningstilladelser og udledninger, og at medlemslandene skal vedtage den nødvendige nationale lovgivning senest 31/12 2003.*

1. Status

Kommissionen udsendte den 23. oktober 2001 ovennævnte forslag. Forslaget har hjemmel i artikel 175(1) i traktaten og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen udsendte i marts 2000 en grøn bog om emissionshandel. Folketingets Europaudvalg behandlede grønbogen den 25. oktober 2000.

Europa-Parlamentets udtalelse efter første læsning foreligger endnu ikke.

Notat om forslaget er den 29. november 2001 sendt til Folketingets Europaudvalg som en del af samlenotat forud for Rådsmøde (miljø) den 13. december 2001.

Folketingets Europaudvalg har fået forelagt sagen den 7. december 2001.

Punktet var på dagsordenen for Rådsmødet (miljø) den 13. december 2001 til orienterende debat. Forslaget er endvidere blevet præsenteret på Rådsmødet (industri og energi) den 4.-5. december 2001.

Formandskabet har sat punktet på Rådsmødet (miljø) den 4. marts 2002 med henblik på information fra Kommissionen om status for arbejdet.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslagens formål er at bidrage til en omkostningseffektiv nedbringelse af EU's udledning af drivhusgasser og herigennem bidrage til, at EU kan opfylde sine forpligtelser i forhold til FN's klimakonvention og Kyoto-protokollen.

Forslaget indebærer i hovedtræk:

1. At der fra 1. januar 2005 indføres absolutte grænser på de enkelte virksomheders udledning af drivhusgasser, i starten CO₂.
2. At en række virksomheder inden for el-, varme-, olieraffinerings-, metal-, mineral-, glas-, papirmasse- og papirindustrien - over en vis minimumsstørrelse (bagatelgrænse) - omfattes.
3. At udstedelse af udledningstilladelser baseres på en national plan, godkendt af EU.
4. At fordeling af udledningstilladelser i perioden 2005-2007 foretages af medlemsstaterne, underlagt de almindelige statsstøtterelevanter.
5. At fordeling af udledningstilladelser fra 2008 foretages efter en kommende fælles EU-metode.
6. At udledningstilladelser kan handles.
7. At kontrol med udledningstilladelser og emissioner skal baseres på en kommende fælles EU-metode.
8. At en virksomhed, der overskrider sin udledningstilladelse skal betale en afgift på 50 Euro pr. ton CO₂ før 2008 og 100 Euro pr. ton CO₂ efter 2008; alternativt det dobbelte af markedsprisen på et ton CO₂.
9. At medlemslandene skal etablere nationale registre over udledningstilladelser og udledninger.
10. At medlemslandene skal vedtage den nødvendige nationale lovgivning senest 31. december 2003.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget afbalancerer hensynet til fælles spilleregler for det indre marked med hensynet til størst mulig national frihed til fastlæggelse af kvoter. Samtidigt anser Kommissionen forslaget for at være så enkelt som muligt, hvilket sikrer stor effektivitet i forhold til en situation, hvor de enkelte lande lavede hver deres ordning og herefter forsøgte at hægte dem sammen.

Kommissionen er derfor af den opfattelse, at forslaget er afbalanceret m.h.t. enkelhed, effektivitet, nærhed, proportionalitet og gennemskuelighed. Regeringen er enig heri.

I forhold til nærhedsprincippet vurderes fælles EU-regler som nødvendige for at sikre lige konkurrence imellem aktører der er omfattet af begrænsninger på udledning af drivhusgasser.

I forhold til proportionalitetsprincippet vurderes kvoter kombineret med emissionshandel at være et relativt simpelt, økonomisk effektivt virkemiddel med en stor dækning i forhold til både de danske og EU's udledning af drivhusgasser.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Danmark har som det første land i Verden en lovgivning om emissionshandel (Lov 376 af 2. juni 1999 om CO₂-kvoter for elproduktion). Direktivforslaget vil dog medføre ændring af lovgivningen på en række punkter samt formentlig udstedelse eller ændring af bekendtgørelser. Behovet for ændringer i lovgivningen skyldes blandt andet:

- at de danske kvoter kun er fastsat til og med 2003;
- at den danske ordning kun omfatter elsektoren;

- at den nuværende måde at fordele kvoter på næppe kan videreføres uændret, idet den ikke tager højde for eventuelle nye aktører på markedet;
- at den nuværende strafafgift er væsentligt mindre end den af EU foreslåede;
- at der er behov for at uddybe reglerne i forhold til international emissionshandel.
- at der kan opstå et behov for at se på de eksisterende afgifter og administrative reguleringer i sektorer, der vil blive omfattet af kvotemarkedet.

Økonomiske og administrative konsekvenser: Forslaget medfører en begrænsning i de omfattede virksomheders ret til at udlede drivhusgasser og har dermed økonomiske konsekvenser for virksomhederne. Forbrugerpriserne for bl.a. el vil formentlig stige i EU generelt som følge af omkostninger til reduktion af drivhusgasudledning eller køb af udledningstilladelser. Niveaue for stigningen i forbrugerpriserne vil bl.a. afhænge af, hvor restriktivt kvotemarkedet indrettes, og af hvor store reduktionsomkostningerne i praksis viser sig at være for de berørte virksomheder. Under alle omstændigheder vurderes et kvotemarked at være en af de mest effektive måder at opnå CO₂-reduktionerne på, da markedet bidrager til at finde de billigste CO₂-reduktioner.

I og med at Danmark p.t. er det eneste land med kvoter på elproduktion, vil et EU-system medføre en forbedring af de danske elproducenters konkurrenceevne i forhold til de europæiske konkurrenter.

De forskellige tildelingsmetoder for udledningstilladelser (gratis tildeling eller auktionering) har forskellige økonomiske konsekvenser for virksomhederne.

Handel med emissioner vurderes at være et alternativ til afgifter. Der vil således være behov for at få vurderet konsekvenserne for de eksisterende energiafgifter for industrien og for afgifterne på varmeproduktion.

Der vil være et begrænset forbrug af personaleresourcer i staten (i den gældende lov er afsat 3 årsværk). Amter og kommuner vil kun blive påvirket i den udstrækning amtslige eller kommunale virksomheder bliver omfattet af emissionshandel.

Beskyttelsesniveau: Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet såvel i Danmark som i EU under ét.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos knap 60 interessenter i perioden 9.-19. november 2001. Høringssvar er modtaget fra Vindmølleindustrien, Energi E2, Elfor, Dansk Energi (DE; høringssvaret dækker også Energi E2 og Elfor), Elsam A/S, Landbrugsrådet, Energimiljørådet, CO-Industri, Danske Fjernvarmeværkers Forening (DFF), Det Økologiske Råd (DØR), Elkraft System, NOAH, Kommunernes Landsforening, Frederiksberg Kommune (ingen bem.), Energitilsynet (ingen bem.), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (ingen bem.) og Dansk Handel og Service (ingen bem.). Høringssvarene sammenfattes nedenfor.

Generelle bemærkninger:

Høringssvarene er generelt positive over for emissionshandel med undtagelse af NOAH, som finder handelsprincippet problematisk. NOAH frygter, at de rige lande kan købe udledningstilladelser og derved fortsætte deres udledning uhindret. Desuden mener man, at alle verdensborgere bør have samme ret til at udlede drivhusgasser.

Fordelingsmetode for udledningstilladelser:

DE og Elsam foretrækker fordeling baseret på historisk emission (grandfathering) i perioden 2005-2007, DE foretrækker også grandfathering efter den første periode (2005-2007). Vindmølleindustrien og Det Økologiske Råd er fortalere for auktioneringsmodellen. Elsam mener kvoterne skal tildeles virksomheder.

Frivillighed:

DE og Elsam advarer mod, at systemet udhules af for mange valgfrie optioner.

Bagatelgrænse:

Energimiljørådet mener, at bagatelgrænsen skal gælde for virksomheden og ikke det enkelte anlægs størrelse. Vindmølleindustrien påpeger at flere kraftvarmeanlæg er under 20 MW, hvilket kan skabe forvridninger hen mod små produktionsanlæg. DFF finder, at 20 MW er for lav en grænse (den vil betyde at omkring halvdelen af foreningens

værker bliver omfattet), og at den bør være p&ar ing; 50 MW. DFF mener desuden at effekten af systemet skal afvejes mod administrative omkostninger.

Sektorer:

DE, Landbrugsrådet, Vindmølleindustrien, Elsam og CO-Industri finder, at flere sektorer bør kunne omfattes af direktivet. Det Økologiske Råd mener, at oliebranchens leverancer af fossile brændsler til opvarmning og transport bør være omfattet af direktivet. Energimiljørådet mener, at transportsektoren bør inkluderes enten i direktivet eller i en samlet strategi for reduktionsforpligtigelserne. DE<> nævner også transportsektoren. Vindmølleindustrien og DØR mener, at systemet ikke må favorisere teknologier som atomkraft, der afstedkommer andre alvorlige miljøproblemer.

Strafavgift ved overskridelse af udledningstilladelse:

Vindmølleindustrien og DØR ser det som afgørende at strafavgiften er høj. Energimiljørådet støtter direktivforslagets afgiftsniveau. DE mener der bør være ens afgift i alle lande og mener i øvrigt direktivforslagets afgift er for høj.

Sammenhæng med afgiftssystemet og anden regulering:

DFF finder, at forslaget vil bevirke, at hele den danske varmforsyningslovgivning skal ændres, idet CO₂-kvoter ikke giver mening i det nuværende system med tvungent brændselsvalg m.v. DE påpeger, at kvoter og afgifter ikke bør anvendes samtidigt. Elsam fremfører at der bør arbejdes hen imod en fortsat harmonisering af elmarkedet og miljøregulering i EU og at sektorer der ikke er med i CO₂-systemet bør pålægges afgift. Det Økologiske Råd mener, at kvoter ikke skal erstatte eksisterende CO₂- og energiafgifter, men supplere dem.

Dækning:

Inddragelse af flere drivhusgasser (end CO₂) med tiden støttes af DE, Vindmølleindustrien og DØR.

Handel:

DE og Elsam ønsker langsigtede kvoteudmeldinger for at aktørerne kan agere optimalt, herunder entydige opsparingsmuligheder. Elsam fremfører endvidere, at opsparring skal kunne ske fra første periode til perioden efter 2008. DE og Landbrugsrådet påpeger, at handelen bør ske mellem virksomheder sådan som der lægges op til i direktivet.

JI og CDM:

DE finder det væsentligt at JI og/eller CDM gennemføres for at sikre omkostningseffektive reduktioner, og at der bør være fælles EU-regler for disse mekanismer. Landbrugsrådet mener, at det er uheldigt hvis direktivet betyder, at der kan gå en årrække før danske virksomheder kan investere i CO₂-reduktion i udlandet. Elsam er også fortalende for JI og CDM, men finder at et loft for anvendelsen af de fleksible mekanismer bør overvejes. Det Økologiske Råd anfører, at hverken JI eller CDM skal inddrages i et kvotesystem, idet disse mekanismer vil medvirke til at øge et kvotesystems ustabilitet og utroværdighed.

Kontrol og rapportering:

Energimiljørådet, DE, DØR og Elsam understreger vigtigheden af kontrol og fælles metoder og bagatelgrænser. DE anfører, at kravet til indberetning ved ændringer af anlæg bør specificeres nærmere, og at sælger bør hæfte for kvotens gyldighed. Elkraft System mener, at EU- og national rapportering bør ses i sammenhæng.

Tidsaspekter:

DE finder, at kvoter i perioden 2005-2007 kun er relevant hvis alle lande tilslutter sig. Energimiljørådet mener derimod, at Danmark må fastholde sine kvoter også efter 2003. CO-Industri mener at Danmark bør arbejde for en tidligere implementering end 2005.

Konsekvensberegninger:

Landbrugsrådet efterlyser analyser af direktivets økonomiske konsekvenser.

Samspil med VE-markedet:

Elsam mener at VE-regulering og CO₂-regulering skal være adskilt. DE fremfører at kvotemarked og VE-marked kan fungere sideløbende, men at kvotehandel gradvist vil reducere behovet for VE-markedet. Vindmølleindustrien lægger

også vægt på samspillet og finder, at CO₂-begrænsning ved køb af VE-beviser bør tilfalde køberlandet. Det Økologiske Råd understreger, at et kvotemarked og et marked for VE-beviser skal kunne fungere sammen.

Sagen har været drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Dansk Energi anbefalede, at Danmark lægger vægt på, at reglerne for systemet er harmoniserede også i perioden frem til 2008. Dansk Energi mener endvidere, at strafafgiften bør være lavere.

Det Økologiske Råd støtter en auktionsmodel, hvor kvoterne initialt fordeles ved auktion. Det bør endvidere være et led i allokeringssmodellen, at kvoterne gradvist nedfases proportionalt over årene.

Elkraft System argumenterede for en højere strafafgift ud fra synspunktet om, at dette er forudsætningen for, at systemet kan virke.

Greenpeace argumenterede for, at der blev anvendt høje strafafgifter.

Ad punkt 2 - Strategi for bæredygtig udvikling

2a) EU-intern del (opfølgning på Göteborg-topmødet og forberedelse af Barcelona-Topmødet)

Forslag til EU strategi for bæredygtig udvikling (bidrag til Barcelona Det Europæiske Råd)

Work doc 5555/02 + rev 1-3 + work doc 6162

Nyt notat

Resumé: Der er tale om et udkast til rådskonklusioner, som udgør Rådets (miljø) bidrag til opfølgningen på EU's strategi for bæredygtig udvikling, som skal behandles på Det Europæiske Råds (DER) møde i Barcelona 15.-16. marts 2002. I konklusionerne bekræfter Rådet (miljø) vigtigheden af at fortsætte og intensivere processen med at integrere miljøhensyn i sektorpolitikker. Rådet finder blandt andet endvidere, at Kommissionens synteserapport (opfølgning på Lissabon-processen) ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for miljødimensionen og opfordrer til, at der findes en bedre balance i den næste rapport, samt at der findes en bedre balance mellem miljørelaterede indikatorer og de sociale og økonomiske indikatorer.

1. Status

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner den 22. januar 2002.

Der er ikke oversendt grundnotat om sagen til Folketinget.

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

Punktet er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

2. Formål og indhold

2.1. Proces

Det Europæiske Råd (DER) enedes på sit møde i Göteborg den 15.- 16. juni 2001 om en strategi for bæredygtig udvikling, som tilføjer en tredje dimension til strategien for den økonomiske og sociale udvikling, som er vedtaget af DER i Lissabon, marts 2000. Strategien skal gennemføres af Rådet, idet Rådet skal behandle forslagene i Kommissionens meddelelse om en strategi for bæredygtig udvikling fra maj 2001 samt tage hensyn til 6. miljøhandlingsprogram (6MHP) og sektorstrategierne for miljøintegration.

Nærværende udkast til rådskonklusioner er Rådets (miljø) bidrag til opfølgning på strategien for bæredygtig udvikling, som skal behandles på DER's møde i Barcelona 15. – 16. marts 2002. Konklusionerne bygger på DER's konklusioner fra Laeken den 14.-15. december 2001, Rådets (miljø) konklusioner den 29. oktober, den 12. december 2001 og Kommissionens synteserapport (COM 2002/14 final af 15. januar 2002 tatus for gennemførelse af EU's strategi for bæredygtig udvikling.

På DER's topmøde i Barcelona den 15.-16. marts 2002 er det intentionen at

- der gøres status for hele processen med gennemførelse af en bæredygtig udvikling,
- der afstikkes retningslinier for det fremtidige arbejde,
- de tre sidste strategier for integration af miljøhensyn i sektorpolitikker, dvs. for ECOFIN, Fiskeri og Eksterne relationer (Cardiff-processen) præsenteres og
- EU's globale del af strategien for bæredygtig udvikling vedtages
- der skal tages stilling til Kommissionens synteserapport

Alt dette skal vedtages som en samlet pakke og udgør samtidig basis for EU's position på Verdenstopmødet i Johannesburg til september 2002. Sidste mulighed for EU til at forberede sig til Verdenstopmødet i Johannesburg bliver på DER i Sevilla den 21.-22. juni 2002. Verdenstopmødet i Johannesburg om en global bæredygtig udvikling finder sted i august/september 2002 - 10 år efter Verdenstopmødet i Rio.

I efteråret/vinteren 2002 skal der gøres status for processen efter Johannesburg og for så vidt angår måling af gennemførelse af den interne del af strategien for bæredygtig udvikling skal man udvælge hvilke indikatorer, der skal indgå i den næste synteserapport fra Kommissionen til brug for forårstopmødet 2003 under græsk formandskab på basis af Rådets (miljø) konklusioner fra den 29. oktober 2001 .

2.2. Kommissionens synteserapport

Kommissionen fremlagde den 15. januar 2002 sin synteserapport om status for gennemførelsen af EU's interne strategi for bæredygtig udvikling med henblik på, at Rådet i dets forskellige relevante formationer kan nå at forholde sig til den, inden den forelægges DER i Barcelona i marts måned 2002. Synteserapporten peger på 3 prioriterede områder, hvor DER i Barcelona bør give anvisninger på fremtidige handlinger:

- Fortsat udvikling af beskæftigelsespolitikker, med særligt fokus på aktive arbejdsmarkedsreformer,
- Forbinde Europa og forbinde markeder gennem fortsat udvikling og lukning af "missing links" i nøglenetværksindustrier og accelerere integration af det finansielle marked,
- Øge investeringer i viden for at sikre fremtidens konkurrenceevne og jobs.

Under statusbeskrivelsen for miljø fremgår det af synteserapporten, at selvom der er igangsat mange initiativer som opfølgning på Göteborg topmødet, er klima, transport og energi i relation til afkobling fortsat en udfordring. Det påpeges, at der er behov for nye initiativer særligt i relation til flytrafik og vejtransport.

Kommissionen peger på ren teknologi som en hjælp til at løse udfordringer på miljøområdet. Kommissionen vil på baggrund af DER's opfordring i Göteborg konklusionerne præsentere en rapport om miljø (ren) teknologi, som bl.a. skal afdække effekterne på vækst, beskæftigelse og eventuelle barrierer for udnyttelse af miljøteknologi. Denne forventes vedtaget ultimo februar.

Kommissionen fremhæver, at det er vigtigt at sikre, at bæredygtig udvikling er en integreret del af de økonomiske reformer. Kommissionen er ved at udvikle mekanismer for vurdering af virkninger for bæredygtig udvikling for Kommissionens forslag, som skal være udviklet og anvendes ved udgangen af året.

Herudover anfører Kommissionen, at der er behov for, at

- Parlamentet og Rådet vedtager direktivet om energiskat senest december 2002,
- Kommissionen i 2002 tilvejebringer nye forslag om transportinfrastruktur, som skal sikre, at de forskellige transportformers omkostninger for samfundet er reflekteret i priserne
- Kommissionen fremsætter nye forslag, der sikrer trafiksystemer på tværs af Europa, og at
- Kommissionen, parallelt med forhandlingerne om direktivet om energiskatter, vurderer den overordnede tilgang til energibeskatning og undersøger mulighederne for, at priserne korrekt afspejler samfundets omkostninger.

Kommissionen peger på, at integrationen af de økonomiske, sociale og miljømæssige dimensioner bør styrkes. Konkret peges på:

- "Broad Economic Policy Guidelines", som Kommissionen vil præsentere kort efter forårstopmødet,

- Beskæftigelsesguidelines som Kommissionen i dag præsenterer på efterårstopmøderne, og
- "Cardiff rapporten" om økonomiske reformer som Kommissionen præsenterer ved udgangen af hvert år.

2.3. Rådskonklusionerne

Udkastet til konklusionerne er Rådets (miljø) bidrag til DER i Barcelona. Teksten omhandler:

1. Introduktion
2. Den eksterne og globale dimension
3. Integration af miljøhensyn i sektorpolitikker
4. Synteserapporten
5. Indikatorer
6. Fremtidige retningslinier

Ad 1) Rådet erindrer om, at DER vil begynde sin evaluering af gennemførelsen af strategien på basis af en balanceret og koordineret analyse af de 3 dimensioner i strategien.

Ad 2) Rådet erindrer om at der skal vedtages en samlet pakke bestående af den interne dimension af strategien, den eksterne dimension inklusive strategierne for integration af miljøhensyn i udviklingspolitikken og i politikken for eksterne relationer og den globale dimension, og at denne samlede pakke udgør EU's bidrag til Verdenstopmødet i Johannesburg.

Ad 3) Rådet bekræfter vigtigheden af at fortsætte og intensivere processen med at integrere miljøhensyn i sektorpolitikker, Rådet hilser intentionen fra Rådene (ECOFIN, generelle anliggender og fiskeri) om at vedtage deres integrationsstrategivelkommen. Rådet understreger det Europæiske Råds vigtige rolle mht at fremme politiske retningslinier for processen, vigtigheden af at strategierne implementeres, og at der er behov for regelmæssigt at evaluere, følge op og monitere denne implementering. Til dette formål er det nødvendigt såvel at udvikle indikatorer til måling heraf som at fastsætte kortsigtede, medium og langsigtede mål og tidsfrister.

Rådet peger endvidere på direktiv 2001/42 om vurdering af planer og programmer om miljøet (VVM-direktivet) som et vigtigt instrument til effektivt at opnå integration af miljøhensyn i andre sektorer.

Ad 4) Rådet noterer sig synteserapporten fremlagt af Kommissionen (The Lisbon strategy - making change happen) og deler Kommissionens opfattelse af nødvendigheden af at skride fra strategiplanet til gennemførelsesstadiet. Rådet finder endvidere, at rapporten ikke i tilstrækkeligt omfang tager højde for miljødimensionen og understreger nødvendigheden af at miljøet skal iagttages på en mere udførlig og ekstensiv måde i den næste rapport med henblik på at opnå en bedre balance.

Rådet bekræfter, at et forslag fra Kommissionen om vurderinger af effekter for bæredygtig udvikling af alle større forslag indenfor såvel EU's interne som eksterne politikker er nødvendigt. Rådet byder Kommissionens initiativ til at fremkomme med et sådant forslag, og anmoder om at et sådant system kan være på plads inden udgangen af 2002.

Rådet understreger fordelene/goderne ved at udvikle og anvende mere ressourceeffektive og miljøvenlige teknologier i en vidensbaseret økonomi for at frembringe vækst og beskæftigelse og til at bevæge sig imod bæredygtigt forbrug og produktion og til at fremme en afkobling af økonomisk vækst og miljøbelastning og byder Kommissionens intention, om at udarbejde en handlingsplan til at imødekomme forhindringer for anvendelse af sådanne teknologier, velkommen.

Rådet erindrer endvidere om, at man i Göteborg tilføjede en miljødimension til Lissabon strategien, og finder, at EU's økonomi skal være ressourceeffektiv, og at EU skal anvende energi og naturressourcer på en måde, så effekterne heraf på det globale miljø formindskes.

Kommissionen opfordres endvidere til at lave en strategi for fremme af bevidstheden hos alle aktører involveret, inkl. udbredelse af EU's strategi på dette område.

Ad 5) Rådet anbefaler, at der udvikles et arbejdsprogram for udvikling og færdiggørelse af den åbne liste af indikatorer, som Rådet (miljø) vedtog på oktoberrådsmødet og understreger vigtigheden af at sikre koordination mellem de forskellige processer relateret til etablering af indikatorer. Det beklages endvidere, at Kommissionen ikke er i stand til

som anmodet at levere en rapport om datatilgængelighed og metodologi samt en arbejdsplan for udvikling af nye indikatorer. Rådet noterer sig, at disse vil blive forelagt Rådet i tide inden Rådet (miljø) mødes i oktober 2002.

Rådet opfordrer Kommissionen, herunder Eurostat, Det Europæiske Miljøagentur og medlemslandene til at udvikle relevante indikatorer for befolkningssundhed, særligt kemikalier, og for bæredygtig forvaltning af naturressourcer, særligt vand, hav- og landbiodiversitet og anvendelse af ressourcer med henblik på, at Rådet (miljø) i efteråret kan vedtage passende indikatorer til brug for fremtidige synteserapporter, startende fra 2003.

Rådet opfordrer endvidere Det Europæiske Råd til at støtte forbedringen af balancen mellem de miljørelaterede indikatorer og de sociale og økonomiske indikatorer for at reflektere en passende balance mellem de 3 dimensioner.

Ad 6) Rådet opfordrer medlemslandene til at støtte strategien ved at udarbejde nationale strategier for bæredygtig udvikling og til at støtte Agenda 21 initiativer med inddragelse af offentligheden, baseret på bred social konsensus. Strategierne skal indeholde procedurer for evaluering og opfølgning og omfatte anvendelsen af indikatorer, og Rådet opfordrer medlemslandene til at færdiggøre dette arbejde forud for Verdenstopmødet.

Rådet understreger nødvendigheden af, at der tages hensyn til bæredygtig udvikling i planlægningen af areal anvendelsen og planlægning af det åbne land og byarealer.

Rådet byder initiativer velkommen, der er taget til at ratificere Kyoto Protokollen på fællesskabets vegne, og opfordrer medlemslandene til at færdiggøre de nationale ratificeringsprocedurer, så protokollen kan træde i kraft inden Verdenstopmødet.

Kommissionen og medlemslandene opfordres til at fortsætte undersøgelserne af nye instrumenter i tilknytning til dem, der foreslået inden for Det Europæiske Klimaforandrings Program og andre foreliggende forslag for at sikre opfyldelse af reduktionsforpligtelser fastsat under Kyoto Protokollen. Kommissionen og medlemslandene opfordres endvidere til at fortsætte implementeringen af initiativer indeholdt i handlingsplanerne om energieffektivitet og fornybare energikilder. Rådet erindrer om nødvendigheden af at afkoble økonomiske vækst fra væksten i transport, særligt ved at skifte fra vej- til tog-, vand- og offentlig passagertransport.

Rådet finder det vigtigt, at potentialet for yderligere fremskridt mod bæredygtig udvikling studeres, særligt ved at identificere relevante barrierer som kan forhindre afkobling af økonomisk vækst fra ressourceforbruget.

Under hensyntagen til 6MHP samt målet i bæredygtighedsstrategien om at standse faldet i biodiversitet inden 2010 finder Rådet, at følgende skal prioriteres på biodiversitetsområdet:

- Fuld integration af biodiversitetsbeskyttelse og -bevaring i alle produktive sektorer og aktiviteter og implementering af fællesskabets handlingsplaner vedr. bevaring af naturressourcer, landbrug, fiskeri og udvikling og økonomisk samarbejde.
- Fremme handlinger, der effektivt implementerer fællesskabets politik på biodiversitetsområdet, herunder Fællesskabets Biodiversitetsstrategi, særligt gennem Natura 2000 netværk og etablering af tekniske og finansielle instrumenter og herigennem også beskyttelse af arter udenfor Natura 2000 reguleret ved habitat og vilde fugle direktiverne.
- Fremme systemer for at sikre adgang til og deling af goder (benefits) som stammer fra anvendelse af genetiske ressourcer og traditionel kunnen, samt
- Vedtage nødvendige og yderligere midler/instrumenter som forebyggelse, kontrol og udryddelse af indtrængende fremmede arter som forårsager alvorlig skade for den biologiske mangfoldighed.
- Vedtage og gennemføre tiltag for bevaring af biodiversitet på skovområdet og andre områder via etablering af internationale biodiversitetsnetværk.

Rådet opfordrer Kommissionen til hurtigt at præsentere sit forslag til ratifikation af Biosafety protokollen og opfordrer medlemslandene til hurtigt at færdiggøre den nationale ratifikation heraf inden Verdenstopmødet.

Rådet finder, at det er vigtigt at tage initiativer på fællesskabsniveau for at beskytte jordressourcerne, og inviterer Kommissionen til, så hurtigt som muligt, at præsentere en meddelelse om integreret beskyttelse af jordkvalitet som basis for en kommende fællesskabsstrategi for området. Rådet opfordrer endvidere Kommissionen til at præsentere sin hvidbog om integreret produktspolitik, temastrategierne for bæredygtig anvendelse af ressourcer samt strategien for genanvendelse. Der erindres endvidere om vigtigheden af prioriteterne i 6 MHP og gennemførelse heraf i tide.

Under hensyntagen til, at det er vigtigt at fremme et skift til mere miljøvenlige transportformer, og i lyset af de regionale forskelle anmodes Kommissionen om at give prioritet til initiativer, som kan fremme offentlig transport og intermodale

skift mellem banetransport og transport via indre vandveje og kystnær transport i fælles transportpolitiske udviklingsmål for 2010. I den forbindelse nævnes Kommissionens hvidbog.

Rådet finder bytransport vigtig i relation til miljø og livskvalitet i byerne og i relation til de store effekter på globale miljøproblemer som f.eks. klimaforandringer. Rådet noterer sig Kommissionens intention om at fremlægge en meddelelse om bynær transportpolitik.

Rådet opfordrer endvidere Kommissionen til at udvikle en strategisk tilgang til forebyggelse af teknologiske risici samtidig med, at de sociale, økonomiske og miljømæssige udfordringer i relation til bæredygtig byudvikling iagttages.

Idet Kommissionens synteserapport fra 2002 skal omfatte kandidatlandene, finder Rådet det vigtigt, at kandidatlandene tager hensyn til fællesskabets politikker og målsætninger i perioden op til optagelsen, så deres situation kan reflekteres i synteserapporten for 2003.

Rådet finder, at opnåelse af målsætninger i EU's strategi for bæredygtig udvikling på længere sigt kræver periodiske initiativer og revurderinger. For at bidrage til den årlige vurdering på forårstopmøderne, vil Rådet, i lyset af Kommissionens synteserapport, implementering af 6. MHP samt Cardiff processen vedtage årlige konklusioner, som fastsætter retningslinier for politikker vedrørende den miljø mæssige dimension til brug for forårstopmøderne.

Rådet noterer sig endvidere Kommissionens intention om at producere en årlig miljørapport som kan bidrage til Rådet (miljø)'s arbejde med at forberede forårstopmøderne.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Formandskabet udtaler sig ikke om dette aspekt men henviser til, at DER i Göteborg bekræfter beslutningen fra DER i Stockholm om, at DER på forårstopmøderne skal revidere de opnåede fremskridt med hensyn til at implementere EU's strategi for bæredygtig udvikling.

Regeringen finder, at opfølgningen på EU's strategi for bæredygtig udvikling og Göteborg-konklusionerne – herunder nærværende udkast til konklusioner - er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Vedtagelsen af rådskonklusionerne får i sig selv ingen betydning for DK hverken lovgivningsmæssigt, administrativt, økonomisk eller fsva beskyttelsesniveauet i DK og i EU.

5. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring. Sagen har været drøftet i miljøspecialudvalget d. 8. februar, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Danmarks Naturfredningsforening (DN) kritiserede den voldsomme forsinkelse af Kommissionens vedtagelse af den globale del af EU's bæredygtighedsstrategi og peger på at man seriøst bør overveje at vedtage den globale del først på Sevilla topmødet fremfor i Bar celona for at sikre en offentlig debat om forslaget. Dernæst finder DN at Kommissionen i sin synteserapport ikke har givet en dækkende beskrivelse af de udfordringer EU står overfor de kommende år og mener på den baggrund at synteserapporten skal præciseres på en række konkrete områder, såsom indenfor kemikalier, landbrug, biodiversitet (herunder snarlig udvikling af indikatorer på området) og bioteknologi. DN undrer sig endvidere over at det ikke fremgår at Cardiff-integrationsprocessen skal fortsætte, og foreslår endvidere at bæredygtighedsvurderingerne kommer til at omfatte såvel de langsigtede som de kortsigtede omkostninger og fordele ved at gribe ind. DN spurgte hvilke konkrete initiativer, der sigtes til, for at fremme implementering af fællesskabets politik på biodiversitetsområdet, særligt via Natura 2000 netværk.

Greenpeace bemærkede, at Danmark bør støtte en vurdering af den overordnede tilgang til energibeskatning, herunder mulighederne for, at priserne korrekt afspejler samfundets omkostninger.

DTL ønskede præciseret under den danske holdning, at der er behov for at omlægge vejtransport og luftfart til skib og tog i det omfang, der er miljømæssige fordele forbundet hermed.

Landboforeningerne spurgte til status for den nationale strategi. Greenpeace bemærkede, at den nationale strategi er relevant for diskussionen af EU-strategien, særligt set i lyset af det kommende danske formandskab.

Elkraft System udbad sig en uddybning af, hvad der menes med, at bæredygtige teknologier kan styrkes gennem udviklingen af et grønt marked.

Dansk Energi bemærkede, at hvis man vil tage konkrete initiativer til at påvirke prissætningen for grøn energi, så kommer DE gerne med input til diskussionen.

-

2b) Ekstern del (forberedelse af Verdentopmødet om bæredygtig udvikling)

Nyt notat

Resumé: I udkastet til rådskonklusioner hilses Kommissionens meddelelse om den eksterne dimension af EU's bæredygtighedsstrategi, inkl. de foreslåede komponenter i en Global Deal, velkommen. Udkastet til rådskonklusioner bekræfter bæredygtig udvikling som en grundlæggende intern og ekstern prioritet for EU og målsætningen om et handlingsorienteret resultat af Verdenstopmødet. Det understreges, at de tre væsentlige overordnede internationale udfordringer for bæredygtig udvikling er globalisering, fattigdomsbekæmpelse og social udvikling samt bæredygtig forvaltning af miljø- og naturressourcer. F.s.v.a. miljødimensionen foreslås det globale partnerskab for bæredygtig udvikling koncentreret omkring opnåelse af bæredygtig forvaltning af naturressourcer, forbedret regeringsførelse for bæredygtig udvikling, herunder for internationalt miljø, p&a ring; alle niveauer samt tilvejebringelse af forøgede ressourcer til gennemførelse af Dagsorden21.

1. Status

Punktet er sat på dagsordenen med henblik på at vedtage rådskonklusioner.

Udarbejdelsen af rådskonklusionerne er sket på baggrund af Kommissionens Meddelelse om den eksterne dimension af EU's strategi for bæredygtig udvikling, fremlagt medio februar 2002.

Folketinget har tidligere modtaget aktuelle notater om sagen forud for Rådsmøde (miljø) den 8. marts 2001, Rådsmøde (udvikling) den 31. maj 2001, Rådsmøde (miljø) den 7. juni 2001, Rådsmøde (udvikling) den 8. november 2002 og Det Europæiske Råd i Göteborg den 15.-16. juni 2001.

2. Baggrund

Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling – World Summit on Sustainable Development – finder sted i Johannesburg 26. august-4. september 2002 under det danske EU-formandskab. Der er lagt op til et møde på stats- og regeringschefsniveau. Topmødet skal i sit fokus sikre en balance mellem økonomisk udvikling, social udvikling og miljøbeskyttelse.

Topmødet forberedes i en "bottom-up" proces startende på det nationale, sub-regionale og regionale niveau i 2001 efterfulgt i 2002 af tre internationale forberedende konferencer (PrepComs). De vil formentligt blive opnået enighed om en egentlig dagsorden under PrepCom-mødet i marts/april, mens det efterfølgende ministermøde vil fokusere på forhandling af et udkast til en erklæringstekst. På den baggrund vil forberedelse rne til Johannesburg kunne gøres mere målrettede. Fastlæggelsen af dagsordenen forudses i sig selv kunne blive genstand for ganske intensive forhandlinger. De regionale ministererklæringer peger på en 30-40 mulige emner, hvilket langt overstiger hvad en målrettet og handlingsorienteret dagsorden kan rumme. FN's Generalsekretær udsendte i slutningen af december 2001 sin rapport om Topmødet. Denne peger på en række centrale områder for oslash;det og implementeringsforløbet herefter. Under forberedelseskonferencen i januar-februar 2002 udgav formanden et 'Chairman's Paper', der vil ligge til grund for drøftelserne på de kommende forberedelseskonferencer. Heri identificeres i overensstemmelse med Generalsekretærens rapport en række centrale overordnede emner, herunder fattigdomsudrydelse, bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre, beskyttelse og forvaltning af naturressourceba, sundhed, bæredygtig udvikling af små østater der er udviklingslande (SIDS), bæredygtige udviklingsinitiativer for Afrika, finansiering, handel, teknologioverførsel, kapacitetsbygning samt styrkelse af den internationale forvaltning af bæredygtig udvikling. Der er imidlertid fortsat behov for en yderligere fokusering af dagsordenen for Topmødet.

Rådsformationerne for miljø og udvikling har haft Topmødet på dagsordenen flere gange og DER Göteborg hvis tema var EU's interne strategi for bæredygtig udvikling, mundede ud i formandskabskonklusioner, hvori EU's stats- og regeringschefer tilkendegav, at man i Johannesburg ville søge at opnå en "Global Deal" om bæredygtig udvikling, og at man ville bestræbe sig på at leve op til FN's mål udviklingsbistand på 0,7 pct. af BNI så snart som muligt. Kommissionens kommende Meddelelse om den eksterne dimension af EU's strategi for bæredygtig udvikling fokuserer på EU's forberedelser til Topmødet. Meddelelsen er udarbejdet under kommissionsformandens ansvar med bidrag fra en række kommissærer, og der vil være behov for, at Kommissionens Meddelelse bliver drøftet i alle relevante rådsformationer med henblik på forberedels celona 15.-16. marts 2002. Rådet (udvikling) fulgte den 8. november 2001 – med særligt henblik på FN's Konference om udviklingsfinansiering i Mexico 18.-22. marts - op på stats-og

regeringschefernes beslutning i Göteborg om 0,7 målsætningen ved at anmode Kommissionen om at konsultere medlemsstaterne om status og planer for deres opfyldelse af målsætningen. Kommissionens rapport herom vil blive forelagt Rådet for Generelle Anliggender den ruar 2002.

I OECD-regi besluttede OECD-ministermødet i maj 2001 at arbejde for at afkoble (bryde) sammenhængen mellem økonomisk vækst og vækst i ressourceforbrug. Bæredygtighed vil således fremover været en integreret del af OECD-landenes økonomiske politik. Landene har samtidig accepteret, at deres indsats med hensyn hertil skal vurderes i OECD's årlige gennemgang (reviews) af de enkelte landes økonomi, og at der skal udvikle indikatorer til måling af indsatsen. Som umiddelbar opfølgning på OECD's ministermøde har man fra dansk side arbejdet for at fastholde OECD-sekretariatet på ministrenes konklusioner. OECD-landene skulle i Johannesburg helst kunne præsentere ikke blot konceptet, men også eksempler på anvendelsen i praksis.

En række andre møder vil have betydning for forberedelsesprocessen og for de resultater, der vil kunne opnås på topmødet i Johannesburg. WTO-ministerrådsmødet i Qatar i november 2001 lagde byggesten både f.s.a. kapacitetsopbygning i udviklingslandene og f.s.a. miljøspørgsmålene. Doha-aftalen forventes ikke genforhandlet i Johannesburg, men fremskridtene på disse områder vil kunne noteres med tilfredshed ligesom der vil kunne arbejdes på en forstærket opfølgning især f.s.v.a. angår u-landenes muligheder for reelt at nyde godt af markedsadgang. Udfaldet af FN's konference om finansiering for udvikling (FfD) i Mexico i marts 2002 vil også i høj grad have betydning for forhandlingsudgangspunktet i Johannesburg. Der blev ultimo januar 2002 i New York opnået konsensus om en sluterklæring til FfD. Herudover har man mødet i UNEPs ministerforum GMEF de 15. februar 2002 drøftet styrkelse af den globale miljøarkitektur, et emne der er af betydning for Verdenstopmødets drøftelser af "governance" for bæredygtig udvikling.

-

2.1 Formål og indhold

Udkastet til rådskonklusioner bekræfter bæredygtig udvikling som en grundlæggende intern og ekstern prioritet for EU og målsætningen om et handlingsorienteret resultat af Verdenstopmødet.

Kommissionens meddelelse om den eksterne dimension af EU's bæredygtighedsstrategi, inkl. de foreslåede komponenter i en Global Deal hilses velkommen.

Det understreges, at den interne og den eksterne dimension af strategien for bæredygtig udvikling er uløseligt knyttet sammen, og at en stor del af Göteborg konklusionerne vil være centrale for at nedbringe EU's miljømæssige påvirkning af resten af verden.

Det understreges, at de tre væsentligste overordnede internationale udfordringer for bæredygtig udvikling er globalisering, fattigdomsbekæmpelse og social udvikling samt bæredygtig forvaltning af miljø- og naturressourcer. F.s.v.a. miljødimensionen foreslås det globale partnerskab for bæredygtig udvikling koncentreret omkring opnåelse af bæredygtig forvaltning af naturressourcer, forbedret regeringsførelse for bæredygtig udvikling, herunder for internationalt miljø, på alle niveauer samt tilvejebringelse af forøgede ressourcer til gennemførelse af Dagsorden21.

I den forbindelse hilses det positive resultat af PrepComII i januar-februar 2002 velkommen.

Det understreges endvidere, at de industrialiserede lande har stort ansvar i forløbet op til Verdenstopmødet også med hensyn til at fremme bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre i egne lande. Det påhviler i den forbindelse EU at sikre handels- og investeringsåbning for u-landene, at fortsætte arbejdet med at opstille tidsfrister for EU-landenes opfyldelse af bistandsmålsætningen om 0,7% af BNI, at lancere to specifikke EU-initiativer om hhv. bæredygtig forvaltning af vandressourcer og energi for bæredygtig udvikling samt at fremme partnerskaber for bæredygtig udvikling med civilsamfundet og 'stakeholders', herunder i EU.

Ifølge udkastet bør desuden alle større interne og eksterne politikker underkastet en bæredygtighedsvurdering, der analyserer økonomiske, social og miljømæssige konsekvenser.

Konklusionsudkastet lægger op til, at implementeringen af den eksterne dimension skal behandles som en integreret del af EU's samlede bæredygtighedsstrategi på forårstopmøderne i Det Europæiske Råd. Der lægges konkret op til en vurdering af Johannesburg resultaterne i foråret 2003.

-

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

En vedtagelse af rådskonklusioner skønnes ikke i sig selv relevant i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

-

4. Administrative og lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af rådskonklusioner vil ikke i sig selv have administrative eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

-

5. Høring

Udkastet til rådskonklusioner har ikke været i høring.

-

Ad punkt 3 - Forslag til direktiv om ansvar for forebyggelse og genopretning af miljøskader

KOM (2002) 17

Nyt notat

Resumé: Forslaget formål er overordnet set at etablere et regelsæt, så skader på miljøet kan blive forebygget eller genoprettet. Forslaget retter sig mod tre typer skader på miljøet: Skader på biodiversiteten, skader på vandmiljøet samt skader på jorden. Det foreslås, at myndigheden, kan påbyde forureneren at træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger eller, når skaden er sket, genopretningsforanstaltninger. Forslaget indebærer, at der som hovedregel indføres et objektivt ansvar, dvs. ansvar, selvom skadevolderen ikke har begået en fejl, når skaden eller den overhængende trussel om en sådan skade er forvoldt ved visse aktiviteter, der efter direktivet anses for at udgøre en potentiel eller aktuel risiko for mennesker eller miljø. Såfremt forureneren-betaler-princippet ikke kan håndhæves, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurener, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Med henblik på blandt andet at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger, skal medlemsstaterne dog "anspore" driftsherrerne til at tegne forsikring eller sørge for andre former for sikkerhedsstillelse.

1. Status

Kommissionen fremlagde d. 23. januar 2002 ovennævnte forslag.

Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen offentliggjorde i maj 1993 en grønbog om erstatningsansvar for miljøskader. Grønbogen blev sendt i høring hos en bred kreds af myndigheder, organisationer mv.

Europa-Parlamentet vedtog i april 1994 en resolution, der opfordrede Kommissionen til at udarbejde forslag til et direktiv om civilt erstatningsansvar vedrørende miljøskader.

Som opfølgning på en orienterende debat i januar 1997 besluttede Kommissionen at udarbejde en hvidbog om erstatningsansvar. Kommissionen offentliggjorde sin hvidbog om miljøerstatningsansvar den 9. februar 2000, og den 11. juli 2000 fremsendte regeringen sit høringssvar om hvidbogen til Kommissionen. På rådsmødet den 18.-19. december 2000 redegjorde Kommissionen for de indkomne høringssvar om hvidbogen, og Rådet havde en orienterende drøftelse om sagen på baggrund af et dokument fra formandsskabet.

Kommissionen udsendte den 25. juli 2001 et arbejdspapir om et direktiv om forebyggelse og genopretning af betydelige miljøskader. Arbejdspapiret blev drøftet på et møde i Juridisk Specialudvalg den 24. august 2001. Regeringen fremsendte den 21. september 2001 sit høringssvar til Kommissionen.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Der er endnu ikke oversendt grundnotat om forslaget til Folketinget.

Kommissionens forslag til direktiv om miljøansvar er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 4. marts 2002 med henblik på en præsentation af forslaget og en orienterende debat.

1. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at direktivforslagets formål er at etablere et regelsæt, således at skader på miljøet kan blive forebygget eller genoprettet. Baggrunden herfor er ifølge Kommissionen, at Fællesskabet rummer mange forurenede arealer, der indebærer betydelige sundhedsrisici, samt at der i de seneste årtier er sket et mærkbart fald i biodiversiteten. Såfremt der ikke gribes ind, vil det efter Kommissionens opfattelse i fremtiden kunne resultere i yderligere jordforurening og tab af biodiversitet.

2.1. Anvendelsesområdet, omfattende skader mv.

Forslaget omfatter skade på miljøet og overhængende fare for sådan skade. Ved en miljøskade forstås efter forslaget:

Skade på biodiversiteten, dvs. en skade, som medfører en alvorlig negativ påvirkning af biodiversitetens bevaringsstatus, idet der ved biodiversitet i forslaget forstås naturtyper og arter opført i bilag I til direktiv 79/409/EØF (vilde fugle direktivet) og i bilag I, II og IV til direktiv 92/43/EØF (habitat direktivet) eller naturtyper og arter, som ikke er omfattet af disse direktiver, og for hvilke der er udpeget beskyttelses- eller bevaringsområder i henhold til medlemsstaternes lovgivning om naturbeskyttelse.

Skade på vandmiljøet, dvs. en skade, som medfører en negativ påvirkning af de pågældende vandressourcers økologiske tilstand, økologiske potentiale og/eller kemiske tilstand i en sådan grad, at denne tilstand vil eller kan forventes at forværres i forhold til en af de i direktiv 2000/60/EF (vandrammedirektivet) definerede kategorier, med undtagelse af de negative, der er omfattet af artikel 4, stk. 7, i direktiv 2000/60/EF.

Skade på jorden, dvs. en skade, der medfører alvorlige potentielle eller aktuelle negative virkninger for folkesundheden som følge af forurening af jord og undergrund.

Det er kun skader, der er målelige og som direkte eller indirekte er forårsaget af en aktivitet, som er omfattet af direktivet, der er omfattet af direktivforslaget.

Direktivet omfatter ikke traditionelle skader, det vil sige personskader og tab af forsørger, tingsskade og andet formuetab. Endvidere gælder direktivet ikke for miljøskader og fare herfor, der er reguleret gennem en række internationale aftaler, herunder skader i forbindelse med søtransport samt miljøskader eller fare herfor i forbindelse med aktiviteter, der er omfattet af Traktaten om oprettelsen af Det Europæiske Atomenergifællesskab og en række internationale aftaler på det nukleare område. Uden for direktivet falder også aktiviteter, der tjener det nationale forsvar. Endelig gælder direktivet kun for miljøskade, der er forvoldt efter direktivets gennemførelse. Der er i direktivforslaget regler om bevisbyrden ved fastlæggelsen af, hvornår en skade er sket.

Direktivet er ikke til hinder for, at medlemsstaterne opretholder eller vedtager strengere bestemmelser om forebyggelse og genopretning af miljøskader (minimumsdirektiv).

2.2 Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

Det foreslås, at myndigheden, når skaden er sket, kan påbyde driftsherren (forureneren) at træffe de nødvendige genopretningsforanstaltninger. Alternativt kan myndigheden selv træffe sådanne foranstaltninger. Endvidere skal der pålægges forureneren en pligt til uden forudgående påbud at afværge en overhængende fare for miljøskade, som forureneren har eller burde have kendskab til.

Direktivet omfatter kun skader forårsaget ved erhvervsmæssig aktivitet. Det er efter forslaget et krav, at der er årsagssammenhæng mellem skaden og den pågældende aktivitet. Diffuse skader, der er opstået som følge af luftforurening, er i de tilfælde, hvor en sådan årsagssammenhæng ikke kan fastslås, ikke omfattet af direktivet.

Det foreslås, at der indføres et ubetinget forureneransvar (objektivt ansvar) for visse typer af virksomhed og aktiviteter. Det betyder, at myndigheden uden at der foreligger uforsvarlig adfærd, kan påbyde en virksomhed at foretage genopretning eller, hvis der er overhængende fare for en miljøskade, kan påbyde virksomheden at træffe de nødvendige foranstaltninger til afværgelse af faren.

Omfattet af det ubetingede forureneransvar er visse forurenende virksomheder, som indebærer en risiko for miljø og sundhed, og som er reguleret af en række EU-direktiver. Disse direktiver fremgår af et bilag til direktivforslaget og omfatter de følgende virksomheder og aktiviteter:

PPC-virksomheder (direktiv 96/61/EF), udledning af farlige stoffer i vandmiljøet og indvinding og opmagasinering af vand, der kræver godkendelse efter vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EF, der afløser direktiv 76/464/EØF og direktiv 80/68/EF), virksomhed omfattet af direktiv om luftforurening fra industrianlæg (direktiv 84/360/EØF), fremstilling, anvendelse, oplagring og transport eller udledning til miljøet af farlige stoffer og præparater (direktiv 67/548/EØF og direktiv 1999/45/EF), plantebeskyttelsesmidler (direktiv 91/414/EØF) og biocidholdige produkter (direktiv 98/8/EF), transport af farligt gods (direktiv 94/55/EF) håndtering af affald og farligt affald (direktiv 75/442/EØF og direktiv 91/689), drift af deponeringsanlæg og affaldsforbrændingsanlæg (direktiv 1999/31/EF og direktiv 2000/76/EF) samt indesluttet anvendelse og udsætning i miljøet samt transport af genetisk modificerede organismer (GMO) (direktiv 90/219/EØF og direktiv 2001/18/EF).

Virksomheder og aktiviteter, der ikke er omfattet af disse direktiver, er kun forpligtet til at bære omkostningerne til genopretning eller forebyggelse i tilfælde, hvor der er forvoldt skade på biodiversiteten eller der er en overhængende fare herfor, hvis virksomheden har begået fejl eller forsømmelse.

Direktivforslaget tager ikke udtrykkelig stilling til, om påbud skal rettes mod en senere driftsherre, der ikke selv har forårsaget skaden.

Hvis myndigheden selv har iværksat forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger og undersøgelser, skal den driftsherre, der var forpligtet til at efterkomme påbudet, erstatte myndigheden dens omkostninger. Hvis flere driftsherrer er ansvarlige, kan myndigheden bestemme, at driftsherrerne hæfter solidarisk eller efter en rimelig fordeling. Det gælder dog ikke, hvis en driftsherre er i stand til at fastslå, at han kun er skyld i en del af forureningen (pro rata).

-

2.3 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

Hvis forureneren ikke efterlever et påbud eller ikke kan identificeres, eller hvis forureneren ikke efter direktivet kan mødes med påbud, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurener, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger.

Endvidere har myndighederne efter forslaget pligt til at iværksætte "passende undersøgelser" og indhente oplysninger med henblik på at kunne afgøre, om der skal meddeles påbud om forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger.

Medlemsstaterne skal sørge for, at den kompetente myndighed kan delegere de nødvendige foranstaltninger til en trediepart eller kræve, at denne udfører de pågældende foranstaltninger.

2.4 Niveaulet for genopretning

Direktivforslaget definerer genopretning. Efter forslaget indebærer genopretning en pligt til at genoprette, genskabe eller erstatte naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder, eller til at erhverve hertil svarende naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder. I tilknytning hertil fastlægges der i et bilag til direktivforslaget retningslinier for genopretningsmål og rimelige genopretningsforanstaltninger. Hvis flere foranstaltninger har samme værdi skal den mindst omkostningsk rævende foretrækkes (proportionalitetsprincippet).

Genopretning omfatter for det første "primær genopretning" i form af en foranstaltning, herunder naturlig retablering, hvorved de skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder bringes tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning omfatter for det andet "kompenserende genopretning". Det vil sige 1) genopretnings foranstaltninger, der træffes i relation til naturressourcer eller disses udnyttelsesmuligheder på en anden lokalitet, end der hvor skaden er sket, når miljøet ikke kan føres tilbage til den hidtidige tilstand, og 2) foranstaltninger, der træffes for at udligne midlertidige tab af naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder, som forekommer i tidsrummet fra skaden er sket og indtil naturressourcerne eller disses udnyttelsesmuligheder er bragt tilbage til deres hidtidige tilstand.

I direktivforslaget skal genopretning af skade på biodiversiteten og vandforurening som hovedregel ske ved, at miljøet bringes tilbage til sin hidtidige tilstand. Med hensyn til forurenede jord, der udgør en fare for sundheden, betyder genopretning, at de forurenende stoffer skal bekæmpes, indesluttet, mindskes eller fjernes, så den forurenede jord ikke indebærer en alvorlig fare eller alvorlig potentiel fare for menneskers sundhed, som er uforenelig med det på gældende areals nuværende anvendelse eller gældende forskifter om arealets fremtidige anvendelse.

Hvis myndigheden vælger at meddele påbud om "primær genopretning", som ikke fuldt ud genopretter den skadede biodiversitet eller vandressource i den hidtidige tilstand, skal myndigheden selv iværksætte foranstaltninger, der

komponerer for de tabte naturressourcer og udnyttelsesmuligheder. Hvorvidt dette også gælder for forurenede jord, synes ikke helt klart at fremgå af direktivforslaget.

Til brug for vurderingen af hvilken "værdi" naturressourcer eller udnyttelsen af disse skal tillægges, indeholder direktivforslaget en definition af begrebet værdi. Efter definitionen er en naturtype eller arts samlede værdi den værdi, som enkeltpersoner opnår ved deres direkte anvendelse af den pågældende naturressource eller den værdi, som enkeltpersoner tilkender naturtyperne eller arterne. Ved værdi forstås bl.a. den mængde varer, tjenester eller penge, som en enkelt person er rede til at give afkald på for at opnå den pågældende vare eller tjeneste - i dette tilfælde en naturressource. Det fremgår ikke, om værdien skal akkumuleres i forhold til alle de personer, der kunne have haft glæde af de tabte naturressourcer og hvor lang en periode, der i givet fald skal akkumuleres.

2.5 Ansvarsfrihedsgrunde og andre undtagelser

Direktivforslaget undtager visse miljøskader og overhængende fare for sådanne skader. Det drejer sig om skader i forbindelse med væbnede konflikter mv. og usædvanlige naturbegivenheder mv.

Endvidere er skader, der er forårsaget af emissioner eller begivenheder, som er tilladt i medfør af lovgivningen eller en tilladelse og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingskader) undtaget, med mindre driftsherren har begået fejl eller forsømmelse

En driftsherre er endvidere ifølge forslaget ikke forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggelse og genopretningsforanstaltninger, hvis trediemand forsætligt har forvoldt skaden, og hvis den pågældende skade eller fare herfor er indtrådt til trods for tilstedeværelsen af passende sikkerhedsforanstaltninger, eller hvis skaden eller den overhængende fare herfor skyldes, at driftsherren blot har overholdt et tvingende påbud eller obligatoriske f orholdsregler udstedt af en myndighed.

Medlemsstaterne skal også anspore de relevante økonomiske og finansielle aktører til at udvikle instrumenter og markeder for forsikring og andre former for finansiel sikkerhed.

2.6 Finansiell sikkerhed

Forslaget stiller ikke krav om, at driftsherrer skal tegne forsikring eller stille anden økonomisk sikkerhedsstillelse. Med henblik på blandt andet at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger, skal medlemsstaterne dog "anspore" driftsherrerne at tegne forsikring eller sørge for andre former for sikkerhedsstillelse.

2.7 Klage

Personer, der påvirkes eller kan blive påvirket negativt af miljøskader samt "kvalificerede organer", kan efter forslaget forlange, at myndighederne træffe foranstaltninger i henhold til direktivet. Et "kvalificeret organ" er ifølge direktivet en fysisk eller juridisk person, som efter national lovgivning har en interesse i at sikre, at miljøskader genoprettes, herunder organisationer der efter deres vedtægter har til formål at beskytte miljøet, og som opfylder de relevante bestemmelser i den nationale lovgivning. Hvis den kompetente myndighed ikke efterkommer en anmodning, skal den pågældende person eller det kvalificerede organ kunne indbringe sagen for en domstol eller et uafhængigt organ med henblik på at få prøvet lovligheden af myndighedens afgørelse.

2.8 Forældelse

Direktivforslaget bestemmer, at myndighederne skal gøre eventuelle krav om dækning af afholdte omkostninger gældende indenfor 5 år.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at målet med forslaget er at skabe en fælles ramme for forebyggelse og genopretning af miljøskader, og at dette ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne selv. Kommissionen henviser i denne forbindelse til Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde dyr og Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitat), og til at ikke alle medlemsstater har regler om erstatning og at kun få har regler om erstatningsansvar for biodiversitetsskader. Kommissionen anfører videre, at det uden en harmoniseret rammelovgivning vil være muligt for økonomiske aktører at udnytte, at ikke alle medlemsstater har regler om erstatningsansvar for miljøskader. Kommissionen anfører også, at flere medlemsstaters lovgivning ikke sikrer at miljøskader, der er forårsaget af en ukendt forurenende eller en forurenende der er insolvent, faktisk genoprettes. Blandt andet på denne baggrund finder Kommissionen, at Fællesskabet kan træffe foranstaltninger som foreskrevet i

direktivforslaget i overensstemmelse med nærhedsprincippet ved at sikre, at forureneren betaler princippet gennemføres i medlemsstaterne og således, at der fastsættes fælles retningslinier (minimumskriterier) for genopretningen af miljøskader. Det overlades samtidig til medlems staterne selv at afgøre, hvordan indsatsen skal tilrettelægges, herunder om de nødvendige foranstaltninger skal udføres af forureneren, myndigheden selv eller en tredje part.

Det er regeringens opfattelse, at forslaget giver et godt udgangspunkt for de videre drøftelser om fællesskabsretlige regler på området. Der er endnu ikke foretaget en tilbundsgående vurdering af forslagets overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

I 1994 blev lov om erstatning for miljøskader (miljøerstatningsloven) vedtaget. Efter loven er der objektivt erstatningsansvar for visse miljøskader. Det objektive ansvar omfatter skade, der forvoldes ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund som led i de former for erhvervsmæssig eller offentlig aktivitet, der er anført i bilaget til loven. Loven gælder tilsvarende for skader forvoldt ved forstyrrelser ved støj, rystelser eller lignende. Det objektive ansvar gælder for personskade, tab af forsørger, tingsskade, andet formuetab og rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller til genopretning af miljøet. Erstatning efter loven for økonomisk tab kan kun tilkomme fysiske eller juridiske personer, som må anses for at høre til den erstatningsretligt værnede personkreds. Miljøorganisationer mv. har således ikke en almindelig adgang til at få erstattet udgifter til afværgelse af en forurening eller en genopretning af miljøet i tilfælde, hvor organisationen ikke har en aktuel eller eventuel rådighedsret over det forurenede areal. Miljømyndighederne kan få erstatning for omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller til genopretning af miljøet i det omfang, myndighederne efter lovgivningen har ret eller pligt til at tage sådanne skridt i tilfælde af en forurening m.v.

Begrebet *forurening* er ikke defineret i loven, men skal fortolkes på samme måde som i miljølovgivningen. Kernen i begrebet er, at der sker en forrykkelse af den økologiske balance. Forrykkelsen må gå ud over, hvad der efter områdets karakter må forventes eller tåles. Dette krav betyder bl.a., at der ikke er tale om en forurening, som vil være omfattet af loven, hvis forrykkelsen af den økologiske balance ikke overstiger, hvad der er sædvanligt på det pågældende sted, eller hvis forrykkelsen af den økologiske balance er uvæsentlig.

Det objektive ansvar efter miljøerstatningsloven gælder som nævnt ikke for alle virksomheder men kun for visse særligt farlige eller forurenende virksomheder. Det fremgår af lovens forarbejder, at begrundelsen for denne afgrænsning er, at et objektivt ansvar for alle virksomheder vil kunne virke stødende mod den almindelige retsfølelse, idet en lang række virksomheder ikke i almindelighed opnår en indtjening gennem en aktivitet, som medfører en særlig risiko for miljøskader.

Loven gælder for både visse private og visse offentlige virksomheder.

Der er kun objektivt erstatningsansvar efter miljøerstatningsloven, hvis den pågældende skade er forårsaget af de særligt farlige eller forurenende aktiviteter, der udøves af den virksomhed, som ansvaret efter loven påhviler.

En virksomhed, der er omfattet af det objektive ansvar, bliver ikke erstatningsansvarlig efter loven for "diffuse skader", der skyldes, at virksomheden sammen med et stort antal mulige, men ret ubestemmelige skadevoldere har skabt en forurening, f.eks. "skovdød" forvoldt af bilers og fabrikkers giftudslip. Det forhold, at virksomheden har overholdt lovgivningen eller en godkendelse medfører ikke, at virksomheden bliver ansvarsfri, ligesom der heller ikke er ansvarsfrihed for udviklingsskader. En virksomhed er dog ikke erstatningsansvarlig hvis skaden skyldes, at aktiviteten er udøvet i overensstemmelse med ufravigelige forskifter, der er fastsat af en offentlig myndighed.

Miljøerstatningsloven indeholder bl.a. også særlige regler om forældelse af det objektive ansvar, og erstatningsansvar bortfalder 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden. Der gælder endvidere en forældelsesfrist på 5 år fra den dag, hvor skadelidte fik eller burde have fået kendskab til skaden mv.

Ved siden af miljøerstatningslovens regler gælder de almindelige ulovbestemte erstatningsregler. Her gælder som udgangspunkt et culpaansvar, men ved erhvervsvirksomhed er culpavurderingen streng.

Lov om forurenede jord (jordforureningsloven) trådte i kraft den 1. januar 2000. Loven skal medvirke til at forebygge, fjerne eller begrænse jordforurening og forhindre eller forebygge skadelig virkning fra jordforurening på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Loven giver bl.a. myndighederne adgang til på objektivt grundlag ("ubetinget forureneransvar") at meddele påbud om at fjerne en konstateret forurening og genoprette den hidt idige tilstand eller foretage tilsvarende afhjælpende foranstaltninger. Loven giver mulighed for at meddele påbud om genopretning på "fremmed grund". Påbudsadgangen vedrører som hovedregel erhvervsmæssig eller offentlig virksomhed og villaolietanke, men er ikke begrænset til særligt farlige eller forurenende virksomheder. Påbud forudsætter alene, at der

er hjemmel hertil i loven, at påbudet falder inden for lovens formål, og at påbudet er i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper og grundsætninger (bl.a. proportionalitetssprincippet). Påbud på objektivt grundlag forudsætter ikke, at forureneren er civilretligt erstatningsansvarlig for den pågældende forurening, og forureneren vil således ikke kunne påberåbe sig forudsætninger om påregnelighed, accept af risiko eller andre civilretlige principper, der begrænser forurenerens erstatningspligt. Myndighedernes påbud om afholdelse af udgifter til oprydning er heller ikke beløbsmæssigt begrænset til størrelsen af et eventuelt civilretligt erstatningskrav fra en grundejer.

Amterne foretager en prioritering af den offentlige undersøgelses- og oprydningsindsats og har derfor ikke en ubetinget handlepligt overfor alle forureninger. I tilfælde af overhængende alvorlig fare for sundheden, hvor øjeblikkelige indgreb er nødvendig, har myndigheden dog pligt til at foretage det nødvendige for at kunne afværge faren.

Myndighedernes mulighed for at meddele påbud bortfalder 30 år efter ophøret af den produktionsmetode eller anvendelse af det anlæg, der forårsagede eller kunne forårsage forureningen.

Lov om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven) indeholder bestemmelser, der har til formål dels at forebygge forurening, og dels sikre at der i visse situationer sker en genopretning, når forureningen er sket.

Tilsynsmyndigheden kan med henblik på at forebygge forureningsskader således meddele en virksomhed påbud om, at den skal nedbringe forureningen, herunder i tilfælde hvor virksomheden skønnes at indebære en nærliggende risiko for væsentlig forurening. Den 8 årige retsbeskyttelse, som loven giver virksomheder, der har miljøgodkendelse, betyder dog, at mulighederne for at meddele påbud til disse virksomheder er begrænsede.

Tilsynsmyndigheden kan umiddelbart nedlægge forbud imod fortsat drift og eventuelt forlange en virksomhed fjernet, hvis forureningen medfører en overhængende alvorlig fare for sundheden.

Miljøbeskyttelsesloven bestemmer ligesom jordforureningsloven, at tilsynsmyndigheden i tilfælde af overhængende alvorlig fare har pligt til uden påbud at foretage det nødvendige på den ansvarliges regning. Tilsynsmyndigheden har endvidere mulighed for, men dog ikke pligt til, at iværksætte de foranstaltninger der måtte være nødvendige for at forebygge, at der opstår en situation med overhængende fare for sundhed eller væsentlig forurening eller udbredelse heraf.

Hvis en forurening eller en fare herfor er opstået pga. at der foreligger et ulovligt forhold, fx en overtrædelse af vilkår i miljøgodkendelsen, kan tilsynsmyndigheden forbyde fortsat drift og eventuelt forlange virksomheden fjernet. Er der sket en forurening, kan tilsynsmyndigheden påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand eller lade påbudte foranstaltninger udføre på den ansvarliges regning.

Danmark har ratificeret nogle internationale konventioner om atomskadeerstatning, som er gennemført ved lov om erstatning for atomskader (nukleare skader). Efter disse regler er indehaveren af et nukleart anlæg objektivt erstatningsansvarlig for nukleare skader. Anlægsindehaverens ansvar er begrænset til et vist beløb, men suppleres af et ansvar for anlægsstaten og af en international fondsordning. Desuden er der særlige regler om forsikringspligt, forældelse, domstolskompetence mv. Det objektive ansvar gælder også atomulykker under transport.

Danmark har ratificeret en række internationale konventioner om søtransport, herunder Olieansvarskonventionen, Fondskonventionen og Globalbegrænsningskonventionen. Endvidere har Danmark underskrevet HNS-konventionen med ratifikationsforbehold.

Olieansvarskonventionen og Fondskonventionen er implementeret i Sølovens kapitel 10, der indeholder regler om objektivt ansvar for miljøskader i forbindelse med olietransport og om bidrag til etablering af en international olieerstatningsfond. Det objektive ansvar er gradueret efter skibets størrelse og er kanaliseret til den registrerede ejer af skibet. Der er forsikringspligt for dette ansvar. Hvis skaderne overskrider den registrerede ejers ansvarsbeløb, dækker den i internationale olieerstatningsfond. Fonden finansieres af olieimportørerne.

Den samlede erstatning, der kan udbetales ved hver enkelt olieforureningsuheld, andrager ca. 1,4 mia. kr. På et møde i IMO's juridiske komité i oktober 2000 blev det besluttet at hæve det samlede erstatnings- og ansvarsloft med ca. 50% til ca. 2,1 mia. kr. Denne ændring træder i kraft i 2003.

I konventionerne er der bl.a. fastsat en definitionen af miljøskader, bestemmelser om anerkendelse af domstolsafgørelser i konventionslandene, forældelse og særlige ansvarsfritagelsesgrunde. I de nordiske lande er der herudover objektivt ansvar for bunkersskader. Sølovens kap. 9 indeholder regler om ansvarsbegrænsning og implementerer LLMC konventionen. Reglerne er fælles for de nordiske lande og har i øvrigt global udbredelse.

Danmark har endvidere ratificeret en række andre internationale transportretlige konventioner, herunder på luftfartsområdet, som ligeledes indeholder erstatningsretlige regler, bl.a. om objektivt ansvar og kanalisering af ansvaret - typisk til transportøren. Lignende erstatningsregler findes i bl.a. færdselsloven og jernbaneerstatningsloven. Endvidere har Danmark undertegnet Protollen til Baselkonventionen om ansvar og erstatning ved skader hidrørende fra gr&a elig;nseoverskridende transport af farligt affald og dettes bortskaffelse.

5. Konsekvenser for Danmark

De lovgivningsmæssige og økonomiske og administrative konsekvenser af det foreliggende direktivforslag er ikke vurderet endeligt. Det vil ske i forbindelse med en detaljeret gennemgang af det endelige forslag til direktiv efter at forslaget har været i offentlige høring. De nedenfor nævnte vurderinger er således helt foreløbige.

5.1 Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det vurderes umiddelbart, at gennemførelse af det foreliggende direktivforslag vil kræve, at bestemmelserne om bl.a. påbud mv. til forurenere skal ændres. Det skal bl.a. indføres hjemmel til at pålægge forurenere at foretage genopretning i et videre omfang end det er tilfældet i dag., herunder kompenserende genopretning.

Påbudsbestemmelserne vil skulle suppleres af bestemmelser om, at forurenere kan foretage genopretning på fremmed grund, og at der kan meddeles den berørte ejendoms ejer et påbud om at tåle at de pågældende forebyggende eller genoprettende foranstaltninger gennemføres. En sådan hjemmel dog allerede indført i jordforeningsloven og miljøbeskyttelsesloven for så vidt angår jordforurening.

Det vurderes umiddelbart, at der vil skulle ske ændringer af miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, naturbeskyttelsesloven, lov om miljø og genteknologi og råstofloven og eventuelt miljøerstatningsloven, jf. nedenfor.

Der vil kunne være behov for i råstofloven, genteknologiloven og naturbeskyttelsesloven at indføre hjemmel til at myndigheder kan afholde udgifter til fareafværgelse og genopretning på egen såvel som forurenerens regning, med henblik på at forebygge og genoprette biodiversitetsskader ligesom og der i miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven også kan være behov for at udvide bestemmelserne om de foranstaltninger, som myndighederne kan og skal iværksætte.

Efter jordforureningslovgivning foretager amterne i de tilfælde, hvor der ikke kan meddeles påbud, en kortlægning af de forurenede ejendomme med henblik på en senere offentlig undersøgelses- og oprensingsindsats. Den offentlige undersøgelses- og oprensingsindsats sker først efter en amtlig prioritering af indsatsen, hvorefter der tages hensyn til særlige følsomme områder med bolig, børneinstitution m.m. samt forureninger, der kan true drikkevandsressourcerne. Denne prioritering sker på baggrund af det offentlige begrænsede ressourcer til genopretning af miljøskader. Bortset fra tilfælde, hvor der er en alvorlig overhængende fare for sundhed og væsentlig forurening og hvor øjeblikkelig indgreb er nødvendig, har myndighederne ikke en konkret handlepligt overfor forureninger, men skal dog prioritere indsatsen overfor forureninger.

Det er vanskeligt i den forbindelse at vurdere betydningen af direktivets bestemmelse om, at myndighederne under visse omstændigheder kan prioritere indsatsen, hvor flere skader indtræffer samtidig.

Det vurderes umiddelbart at være nødvendigt at indføre nye bestemmelser om klageadgang for berørte personer og "kvalificerede organer" med henblik på at myndighedernes afgørelser kan indbringes for domstolene eller et uafhængigt organ (eksempelvis Miljøklagenævnet og Naturklagenævnet).

Den 30 årige forældelsesfrist i jordforureningsloven begrænser mulighederne for at meddele påbud eller gøre erstatningskrav gældende overfor forurenere og vil muligvis ikke kunne opretholdes således som direktivforslaget ligger.

Med hensyn til håndhævelsen af forurenere-betaler-princippet i forbindelse med genopretning af miljøskader på jordforureningsområdet synes Kommissionens direktivforslag at forudsætte en offentligretlig regulering i stil med den, som allerede kendes fra jordforureningsområdet. Forslaget vurderes således ikke at få lovgivningsmæssige konsekvenser på dette punkt.

Det forhold at der efter direktivet, når der ikke sker genopretning af den hidtidige tilstand, skal ske "kompenserende genopretning" i form af dækning af midlertidige tab og genopretning af andre lokaliteter mv. end der, hvor skaden er sket, vil formentlig betyde, at det ikke er muligt at fastholde en prioriteret offentlig indsats på jordforureningsområdet, hvor der i dag i flere tilfælde efter at der er udført foranstaltninger vil være en restforurening, som ikke udgør et miljø- og sundhedsproblem.

Særligt med hensyn til Miljøerstatningsloven bemærkes, at denne omfatter både "traditionelle skader" (personskade, tingsskade mv.) og egentlige miljøskader i form af "rimelige omkostninger til afværgelse eller forebyggelse af skade eller til genopretning af miljøet". En vedtagelse af det foreliggende direktivudkast vil således berøre miljøerstatningslovens regler om erstatning for egentlige miljøskader.

Både efter direktivforslaget og miljøerstatningsloven er der objektivt ansvar for visse miljøfarlige aktiviteter. Der er imidlertid ikke nødvendigvis sammenfald mellem de aktiviteter, hvor der gælder et objektivt ansvar efter miljøerstatningsloven, og hvor der gælder et objektivt ansvar efter direktivet. En afklaring heraf må afvente en nærmere gennemgang af det foreslåede bilag I, om hvilke aktiviteter der skal være omfattet af direktivets objektive ansvar.

Det nærmere indhold af direktivforslagets miljøskadebegreb og kravet til genopretning af disse skader må vurderes nærmere. Det kan dog nævnes, at direktivforslaget også omfatter genopretning af miljøskader, der foretages ved kompenserende foranstaltninger i andre områder end det skadede område, hvorimod udgifterne til en sådan "genopretning" næppe vil kunne kræves erstattet efter miljøerstatningsloven.

Efter miljøerstatningsloven gælder der en forældelsesfrist på 5 år fra den dag, hvor skadelidte fik eller burde have fået kendskab til skaden mv. Ved siden heraf gælder en absolut forældelsesfrist på 30 år efter den hændelse, der har forvoldt skaden. Efter direktivforslaget gælder derimod alene en tidsfrist for dækning af omkostningerne til forebyggelse og/eller genopretning på 5 år fra foretagelsen af den på gældende foranstaltning.

Efter direktivforslaget dækker direktivet ikke skader, der er forvoldt af udledninger mv., der er tilladt i henhold til gældende lov, herunder i henhold til en tilladelse eller godkendelse, der er meddelt driftsherren. Direktivet omfatter heller ikke de såkaldte udviklingsskader. Efter miljøerstatningsloven er skadevolderen derimod alene ansvarsfri, hvis skaden skyldes aktiviteter udøvet i overensstemmelse med ufravigelige offentlige forskrifter, ligesom der ikke er ansvarsheden for udviklingsskader.

5.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

Den pligt myndighederne ifølge direktivet har til at foretage genopretning mv., hvis forureneren ikke gør det, vil kunne medføre betydelige merudgifter for miljømyndighederne. I den forbindelse bemærkes også, at genopretning ifølge direktivet omfatter foranstaltninger, som ikke iværksættes efter gældende dansk lovgivning.

Kommissionens forslag til genopretningsmål og -foranstaltninger vurderes for så vidt angår den offentlige oprydningssindsats at ville medføre betydelige merudgifter for det offentlige.

Der må umiddelbart forventes et øget ressourcetræk hos miljømyndighederne i forbindelse med behandlingen af nye klagesager og tilsyn og håndhævelse af reglerne. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at give en endelig vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget.

6. Høring

Selve forslaget vil blive sendt i høring, når det foreligger i en dansk udgave.

Rammenotatet har været i skriftlig procedure i EF-specialudvalget (miljø) fra den 13. februar til den 15. februar 2002. Der er indkommet høringssvar fra Specialarbejderforbundet i Danmark, Danmarks Rederiforening, DAKOFA, Kommunernes Landsforening (KL), Danske Vandværkers Forening, Dansk Metal, Dansk Skovforening, Dansk Industri, Finansministeriet, Greenpeace, Dansk Energi, Landboforeningerne og Landbrugsrådet. Høringssvarene sammenfattes nedenfor.

6.1 Generelt

Landbrugsrådet og Landboforeningerne kan grundlæggende støtte, at der i EU udarbejdes fælles minimumsregler for miljøansvar, således at alle lande i EU bringes på et fælles niveau af miljøbeskyttelse, og der skabes mere lige konkurrencevilkår i det indre marked.

Dansk Industri er enig i, at såfremt en regulering af ansvar skal gennemføres, er regulering på EU niveau et egnet instrument. Regeringens tilgang til direktivforslaget generelt, herunder særligt støtten til direktivets hjemmelsgrundlag og muligheden for på nationalt plan at give skadelidte en mere gunstig retsstilling åbner dog for en betydelig risiko for en konkurrenceforvridning til skade for danske virksomheder.

Dansk Metal og SID kan tilslutte sig den foreslåede indstilling til foreløbig dansk holdning til direktivforslaget.

6.2 Anvendelsesområde, omfattede skader mv.

Dansk Industri opfordrer til en fastere afgrænsning af direktivets anvendelsesområde, idet forslaget henvisning til EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og EF-habitatdirektivet samt andre naturtyper, dyre- og plantearter, der er beskyttet efter nationale bestemmelser vil medføre et anvendelsesområde for direktivet, der potentielt kan omfatte hovedparten af EU's areal. Ansvar for skader forårsaget af GMO bør tillige begrænses til særlige, fast afgrænsede områder.

Greenpeace finder, at forslaget ikke afklarer erstatningsansvaret omkring skader forårsaget af GMO'er godkendt i EU. Greenpeace lægger kraftig vægt på, at direktivet kommer til at omfatte enhver form for miljøskade forårsaget af GMO, også udenfor Natura 2000 områderne. Det er i denne forbindelse vigtigt at forurenere-betaler-princippet også tages i brug i denne sammenhæng, så det ikke er den GMO-fri producent, der skal bære alle omkostningerne forbundet med at beskytte sig imod GMO-forurening.

Landbrugsrådet og Landboforeningerne påpeger, at de ikke kan acceptere, at en virksomhed/landmands lovlige anvendelse af GMO'er skal kunne medføre ansvar, såfremt det senere viser sig, at disse har skadet miljøet både indenfor og udenfor NATURA 2000-områder.

Danmarks Rederiforening finder bl.a., at der er så mange uklarheder, tvivlsomme og uacceptable forslag i direktivet at Danmark ikke bør tilkendegive en klar positiv holdning til forslaget. Foreningen ser helst at søfarten helt undtaget fra direktivet.

6.3 Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

Dansk Industri opfordrer til en indsnævring af bilaget til direktivet af hvilke virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af det ubetingede forurenersansvar. For alle virksomhedstyper skal der ikke kunne rettes påbud mod driftsherrer, der ikke selv har forårsaget skaden. Muligheden for solidarisk hæftelse bør af denne årsag tages ud af direktivforslaget, da denne form for hæftelse vil føre til en skævvridning mellem driftsherrer afhængig af deres forsikringsforhold, og da det generelt ikke lader sig gøre at fastsætte forsikringspræmier for denne type ansvar.

Landbrugsrådet og Landboforeningerne bemærker, at der hersker en vis usikkerhed mellem landene om, i hvilken grad landbruget er reguleret gennem direktivet. kan den endelige implementering af direktivet i de nationale lovgivninger ikke foretages ligeligt i medlemsstaterne, hvilket kan medføre en ulig konkurrencesituation. Derfor skal direktivets regler gøres så klare som muligt.

Dansk Energi og DAKOFA anfører, at et vigtigt område er afklaringen af præcist hvilke aktiviteter og skader, der efter reglerne om tidspunktet for aktivitetens udførelse/skadens indtræden, vil være omfattet af miljøansvar.

6.4 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

Danske Vandværkers Forening finder det betænkeligt, at den danske holdning er, at det skal være medlemsstaterne selv, der skal afgøre i hvilket omfang myndighederne skal være forpligtet til at foretage genopretning.

KL anfører med forbehold en efterfølgende politisk behandling af rammenotatet i KL, at direktivets miljøskadebegreb og kravet til genopretning af disse skader udvides væsentligt i forhold til gældende dansk lovgivning. Hovedformålet med direktivet må være at sikre, at forebyggelse og genopretning sker efter forurenere betaler princippet. Derfor bør en fællesskabsretlig regulering rettes mod så vidt muligt at få forurenere til at genoprette og afværge fare for miljøskader og ikke pålægge myndighederne sådanne forpligtelser.

6.5 Niveaulet for genopretning

Dansk Skovforening og DAKOFA forholder sig kritisk i forhold til direktivforslagets overvejelser vedr. værdifastsættelse af miljøskader.

Dansk Energi understreger behovet for afklaring af omfanget af kravet genopretning og af omfanget af den forebyggelse der kan kræves.

6.6 Ansvarsfrihedsgrunde og andre undtagelser

Greenpeace lægger kraftig vægt på at forurenerens ansvarspligt ikke skal bortfalde blot fordi forurenere har handlet i overensstemmelse med en godkendelse eller lovgivning, eller at erstatningsansvaret skulle bortfalde i tilfælde af udviklingsskader.

Dansk Industri opfordrer regeringen til ikke at arbejde for at direktivforslagets ansvarsfrihedsgrunde begrænses yderligere. Det vil således være krænkende for en driftsheres retssikkerhed, at han vil kunne ifalde ansvar for aktiviteter der ligger inden for rammerne af en godkendelse og lovgivningen i øvrigt. Udviklingsskader bør ligeledes opretholdes som ansvarsfrihedsgrund.

Landbrugsraadet og Landboforeningerne kan ikke acceptere, at driftsherren kan ifalde et senere erstatningsansvar ved at have handlet lovligt indenfor forskrifter og regler, som myndighederne udarbejder, og f.eks. anvender hjælpstoffer efter forskrifterne.

Dansk Energi finder det væsentligt, at der for at en virksomhed kan blive gjort ansvarlig skal være dokumenteret en årsagssammenhæng mellem specifikt denne virksomheds handlinger og skaderne, at der er sket en tidsmæssig begrænsning, således at kun skader som resultat af aktiviteter udført efter direktivets ikrafttræden kan medføre ansvar, og at virksomheder som har gjort brug af den på aktivitetens tidspunkt almindeligt kendte teknologi ikke kan blive ansvarlige. Dansk Energi anfører desuden i relation til spørgsmålet om bortfald af ansvar i tilfælde, hvor en virksomhed handler i overensstemmelse med lovgivning og bevillinger at det vil være uheldigt, hvis udførelsen af sådanne tilladte aktiviteter efter forudsætningerne i lov eller bevilling kan medføre ansvarspådragelse for virksomhederne.

Dansk Skovforening er enig i direktivforslagets ansvarsfrihedsgrund, der omhandler skader, der er forårsaget af emissioner og begivenheder, der er tilladt ifølge lovgivningen eller en tilladelse og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted med undtagelse af de tilfælde, hvor driftsherren har handlet ansvarspådragende.

6.7 Finansiell sikkerhed

Dansk Industri støtter den danske holdning om opfyldelse af grundliggende betingelser om årsagssammenhæng og klar afgrænsning af skaden på en konkret og målelig måde. Af hensyn til udvikling af forsikringsordninger til en rimelig præmie, er forudberegneligheden af skaden af afgørende betydning, hvilket bør fremhæves ikke blot i den danske holdning, men tillige i indstillingerne. Indstillingen om, at Danmark "lægger særlig vægt på" en nærmere definition af skadesbegrebet bør styrkes til "lægger særlig vægt på".

KL anfører, at det bør overvejes at pålægge virksomhederne at stille økonomisk sikkerhed fx i form af forsikringspligt, sikkerhedsstillelse, oprettelse af branchevise miljøfonde eller andet, der kan begrænse myndighedernes økonomiske risiko i forbindelse med at foretage genopretning mv., hvis forureneren ikke gør det.

6.8 Klage

Dansk Energi anfører, at reglerne om klageadgang bør overvejes nøje for ikke at åbne for "systematiske" retssager på områder, hvor myndighederne har vurderet at der ikke er tale om ansvarspådragelse.

6.9 Forældelse

Dansk Industri og Dansk Skovforening støtter, at der skal fastsættes en absolut frist af passende længde for forældelse af ansvar for en forurener.

Landbrugsraadet og Landboforeningerne kan støtte, at der i direktivet indføres en generel forældelsesfrist i stil med 30-årsreglen i den danske miljøerstatningslov.

-

Ad punkt 4 - Forslag til rådskonklusioner om 6 Partskonference under Biodiversitetskonventionen (CBD) i Haag 7.-19. april 2002

Dok 5476/02 ENV 27 AGRI 10 BEVGEN 3 PI 2 FORETS 1

Nyt notat

Resumé: Udkastet til rådskonklusioner er et led i Fællesskabets forberedelse af deltagelsen i de forhandlinger, som forestår på partskonferencen under Biodiversitets-konventionen den 7. –19. april 2002 i Haag, hvor de vigtigste emner vil være strategisk plan for de næste 10 år, herunder koordination mellem de konventioner, der har indflydelse på biodiversiteten, skovenes biodiversitet, invasive arter samt adgang til genetiske urcer og fordeling af udbyttet ved deres udnyttelse.

-

1. Status

Formandskabet fremsendte ovennævnte forslag den 12. december 2001.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

2. Formål og indhold

Formålet er at forberede Fællesskabets deltagelse i de forhandlinger, som forestår på partskonferencen under Biodiversitets-konventionen den 7. -19. april 2002 i Haag, hvor de vigtigste emner vil være strategisk plan for de næste 10 år, herunder koordination mellem de konventioner, der har indflydelse på biodiversiteten, skovenes biodiversitet, invasive arter samt adgang til genetiske ressourcer og fordeling af udbyttet ved der yttelse.

2.1. Strategisk plan

Rådet noterer, at vedtagelse af en strategisk plan for de næste 10 år er vigtig, men konstaterer samtidig, at anbefalingerne fra det sidste intersessionelle møde mellem parterne den 19.-21. november 2001 ikke er særlig strategisk, og at mange vigtige spørgsmål derfor stadig er uløste.

I den forbindelse anerkender Rådet behovet for, at indsatsen under Biodiversitets-konventionen bliver mere strategisk og prioriteret i sin tilgang. Den strategiske plan skal udgøre en vejledning til parterne med hensyn til implementering af Biodiversitets-konventionen i nationale biodiversitetsstrategier og -handlingsplaner, samt hvordan disse strategier og handlingsplaner skal vurderes.

Rådet fastholder EU's forpligtelse til at bistå med tilstrækkelige finansielle, menneskelige og tekniske ressourcer til specielt udviklingslandene, og Rådet understreger vigtigheden af at opbygge institutionel og lovgivningsmæssig kapacitet med henblik på at udvikle og implementere programmer og politikker, der styrker bevaring og bæredygtig udnyttelse af biodiversiteten. Det gælder specielt med henblik på at styrke landenes kapacitet til at integrere biodiversiteten i landenes nationale planer og strategier, herunder integration i relevante sektorpolitikker, at udføre miljøkonsekvensvurderinger, at lette anvendelsen af "Bonn-guidelines" om adgang til genetiske ressourcer og udbyttedeling og Cartagena-protokollen samt at opbygge og forvalte økologiske netværk. Rådet understreger endvidere, at ratifikation og implementering af Cartagena -protokollen er presserende.

2.2 Skove

Med hensyn til skovenes biodiversitet bekræfter Rådet vigtigheden af bevaring og bæredygtig udnyttelse og noterer med bekymring, at tab af skovenes biodiversitet fortsætter i stort omfang.

Rådet tilslutter sig anbefalingerne fra det 7. møde i konventionens tekniske videnskabelige rådgivningskomite (SBSTTA) om skove og insisterer på, at der skal ske fremskridt i den praktiske implementering af Biodiversitets-konventionen for så vidt angår skove bl.a. ved at sikre vedtagelse af et revideret og udvidet arbejdsprogram om skove som foreslået af SBSTTA.

Rådet støtter den generelle enighed om alle mål og aktiviteter vedrørende skov indeholdt i de 3 foreslåede elementer:

1. beskyttelse, bæredygtig benyttelse og fair udbyttedeling.
2. etablering af befordrende institutionelle og socio-økonomiske rammer
3. viden, analyse og monitorering

og understreger vigtigheden af, at der fokuseres på nøgleprioriteter for skovbiodiversiteten såvel som identifikation af aktører, tidsrammer, mål og indikatorer med henblik på at få et konkret handlingsorienteret arbejdsprogram.

Rådet understreger endvidere vigtigheden af at sikre gensidig støtte mellem Biodiversitets-konventionen og øvrige relevante internationale skovprocesser, specielt FN's skovforum, UNFF og FN's Klima konvention (UNFCCC).

2.3 Adgang til genetiske ressourcer

Rådet støtter og opfordrer COP 6 til at færdiggøre og vedtage det udkast til retningslinier om adgang til genetiske ressourcer og ligelig deling af udbyttet, som blev resultatet af et intersessionelt møde i Bonn, Tyskland den 22.-26. oktober 2001 ("Bonn-guidelines"). Rådet støtter yderligere, at der udarbejdes en handlingsplan for kapacitetsopbygning.

Rådet tilskynder Kommissionen og medlemslandene til at revurdere deres politik samt administrative og lovgivningsmæssige procedurer i lyset af COP 6 med hensyn til både oprindelseslande og brugere af genetiske ressourcer.

Rådet anerkender den vigtige rolle, som den nye internationale FAO-konvention om plantegenetiske ressourcer for fødevarer og landbrug vil spille sammen med Biodiversitets-konventionen. Samspejlet vil tage sigte på at sikre bevaring og bæredygtig udnyttelse af biodiversiteten i landbruget, at lette adgang til plantegenetiske ressourcer til fødevarer og landbrug samt at fremme en fair og ligelig deling af udbyttet ved udnyttelsen af ressourcerne.

Rådet støtter en anbefaling fra det nævnte møde i Bonn om forholdet mellem intellektuelle ejendomsrettigheder og konventionens bestemmelser om adgang til genetiske ressourcer. Rådet finder, at COP 6 skal opfordre parterne til at komme med oplysninger om oprindelsen af de genetiske ressourcer og den eventuelle traditionelle viden, der er blevet anvendt, når der søges patenter og lignende.

Rådet tilslutter sig, at det er ønskeligt, at transaktioner vedrørende genetiske ressourcer, så vidt muligt skal baseres på harmoniserede aftaler for at lette udveksling af genetiske ressourcer og samtidig reducere omkostningerne.

2.4 Invasive arter (ikke hjemmehørende arter)

Rådet anerkender, at invasive arter er en af de store årsager til tab af biodiversitet med alvorlige økonomiske tab til følge. Det drejer sig kort fortalt om, at lokale økosystemer, hvis arter igennem artusinders evolution har tilpasset sig til hinanden på baggrund af det lokale livsgrundlag i form af klima, fugtighed, næringsforhold, geologi osv invaderes af nye organismer i et omfang, så det forandrer den økologiske balance. Derfor er det nødvendigt at gennemføre nationale og internationale indsatser med henblik på at forebygge, at nye invasive arter indfinder sig samt for at sikre, at invasive arter, der er konstateret, kontrolleres eller udryddes effektivt.

Rådet anbefaler, at der vedtages et sæt vejledende principper vedrørende invasive arter på COP 6 og understreger, at forsigtighedsprincippet skal reflekteres omhyggeligt i disse.

Rådet støtter, at SBSTTA og relevante internationale organisationer identificerer de vanskeligheder, der måtte være for en international regulering af invasive arter. Rådet finder, at yderligere tiltag og eventuelle forhandlinger om et nyt juridisk bindende internationalt instrument skal afgøres på basis af et sådant studie.

Rådet mener, at det først og fremmest er de lande, hvor en ikke naturligt hjemmehørende invasiv art først optræder, der har et praktisk ansvar med hensyn til at forebygge spredning både indenfor og udenfor landenes grænser (jurisdiktion).

Rådet anbefaler, at der gennemføres studier af sandsynligheden for vandring, udryddelse, omfang og kontrolmuligheder i forhold til en given invasiv art, og at disse erfaringer deles med andre lande, hvor samme invasive art har fundet udbredelse. Der lægges således op til regionalt samarbejde.

Rådet understreger vigtigheden af kapacitetsopbygning i relation til invasive arter, specielt set i et juridisk, administrativt og videnskabeligt perspektiv.

Rådet finder, at det er bydende nødvendigt at udvikle samarbejdet mellem igangværende processer om invasive arter i forskellige fora, og understreger, at der skal være stærk involvering af relevante konventioner og organisationer herunder Det globale invasive artsprogram (GISP), World Conservation Union (IUCN), FAO, Ramsar konventionen, Bern konventionen, CITES konventionen samt Den internationale plantebeskyttelses- konvention.

2.5 In-put til Verdenstopmødet i Johannesburg

Rådet ønsker overfor Topmødet i Johannesburg at understrege, hvor vigtig en rolle biodiversiteten spiller for en bæredygtig udvikling og understreger behovet for stærk politisk opbakning til et stop for yderligere tab i biodiversiteten. Rådet understreger, at implementering af og koordination mellem de 3 Rio konventioner d.v.s. Klima-konventionen, Biodiversitets-konventionen og Ørken-konventionen (CCD) samt FN's Skovforum (UNFF) er en vigtig og nød vendig betingelse for en bæredygtig udvikling.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Vedtagelse af rådskonklusioner i relation til partskonferencen under biodiversitetskonventionen giver ikke anledning til at vurdere nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget har hverken lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser, ligesom det heller ikke har indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU.

5. Høring

Forslaget har ikke været udsendt i høring. Sagen har været forelagt miljøspecialudvalget d. 8. februar 2002, hvor der ikke fremkom bemærkninger.

-

Ad punkt 5 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 96/82/EF af 9. december 1996 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.

KOM (2001) 624 endelig

Nyt notat

Resumé: SEVESO-direktivet har til formål at forebygge større uheld på virksomheder og oplag, hvor farlige stoffer forekommer i mængder over visse tærskelmængder, samt at begrænse følgerne af de uheld, der alligevel måtte opstå. Det foreliggende forslag reviderer direktivet på enkelte punkter – idet blandt andet anvendelsesområdet udvides, og visse af de tærskelværdier, som bestemmer, om e somhed er omfattet af direktivet, skærpes.

1. Status

Kommissionen sendte den 10 december 2001 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175, stk. 1, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF, artikel 251.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse til forslaget.

Grundnotatet om forslaget har ikke tidligere været oversendt til Folketinget Europaudvalg.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) den 4. marts 2002 med henblik på en status for arbejdet.

2 Formål og indhold.

Rådets direktiv 96/82/EF af 9. december 1996 om kontrol med risikoen for større uheld, (Seveso II-direktivet) har til formål at forebygge større uheld på virksomheder og oplag, hvor farlige stoffer forekommer i mængder over de tærskelmængder, der er angivet i direktivets bilag 1, - samt at begrænse følgerne af de uheld, der alligevel måtte opstå. Afgørende for, om en virksomhed er omfattet af direktivet, er således om de stoffer, der fremgår af direktivets bilag 1, kan forekomme i mængder, der overstiger de tærskelmængderne i bilag 1. I direktivet opereres med to niveauer for tærskelmængder. Henholdsvis kolonne 2 og kolonne 3, modsvarende et lavt og et højt niveau.

Virksomheder, der er omfattet af Seveso II-direktivet, skal indgive anmeldelse til tilsynsmyndighederne (miljømyndigheden). For virksomheder med stofmængder over den høje tærskelmængde ("kolonne - 3 virksomheder"), skal der udarbejdes sikkerhedsrapport, sikkerhedsledelsessystem og intern beredskabsplan. For virksomheder med stofmængder over den lave tærskelmængde ("kolonne 2 – virksomheder") skal der udarbejdes en plan for uheldsfore se (efter de samme principper, men i forenklet form).

Der er med det foreliggende forslag alene tale om mindre ændringer af Seveso II - direktivet. Baggrunden for ændringerne er, at der siden udarbejdelsen af Seveso II- direktivet er sket flere alvorlige ulykker, som har vist behov for udvidelse af direktivets anvendelsesområde.

I henhold til Seveso II-direktivet er udvindingsindustriens aktiviteter i forbindelse med efterforskning og udvinding af stoffer af mineralisk oprindelse i miner og stenbrud og ved boreriger undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Kommissionen foreslår på baggrund af ulykkerne i Baia Mare i Rumænien (hvor cyanid slap ud i Tisza-floden som følge af et brud på en spærredæmning) og en lignende ulykke i Aznalcollar i Spanien (hvor et dæmningsbrud forurenede miljøet i Cota Doñana nationalpark), at der kan være behov for at medtage aktiviteter i forbindelse med kemisk og termisk forædling (og dermed forbundet oplagring) i forbindelse med udvinding industriens efterforskning og udvinding af stoffer af mineralisk oprindelse.

Denne ændring forudsættes fortolket således, at en hver form for offshore virksomhed fortsat er undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Også affaldsdeponeringsanlæg er undtaget fra Seveso-II-direktivets anvendelsesområde.

I det foreliggende forslag præciseres, at anlæg, der foretager bearbejdning af farlige stoffer som defineret i bilag 1, ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne for affaldsdeponeringsanlæg. Baggrunden herfor er, at det har voldt fortolkningstvivil i nogle lande, hvorvidt det kun er egentlige deponeringsanlæg, der er undtaget fra bestemmelserne i Seveso II, eller om undtagelsen også omfatter andre typer affaldsanlæg.

På baggrund af bl.a. ulykken i Enschede i Holland (hvor en ulykke på en virksomhed der lagrer og samler fyrværkeri forårsagede 22 dødsfald og næsten 1.000 sårede) og en lignende ulykke i Spanien har der efter EU-Kommissionens opfattelse været behov for opstramning af reglerne omkring forarbejdning og oplagring af eksplosive stoffer og fyrværkeri. Der foreslås derfor en revision af definitionerne i Seveso II-direktivets bilag 1, del 2, således at farerne ved de forskellige typer eksplosive stoffer afspejles tydeligere. Dette er gjort ved at anvende FN/ ADR- klassifikationen (som er de klassifikationsbestemmelser der anvendes ved vejtransport af farlige stoffer) som er gennemført i europæisk lovgivning ved Rådets direktiv 94/55/EF.

I transportklassificeringen opdeles eksplosive stoffer og genstande (herunder pyrotekniske stoffer) i følgende underklasser (kun de 4 vigtigste underklasser i relation til klassificeringen af pyrotekniske stoffer angives nedenfor)

- 1.1 Stoffer og genstande, som frembyder en risiko for masseeksplosion
- 1.2 Stoffer og genstande, der frembyder fare for udslyngning af sprængstykker, men ikke risiko for masseeksplosion.
- 1.3 Stoffer og genstande, der er brandfarlige og frembyder enten en mindre risiko for trykbølgevirkning eller en mindre risiko for udslyngning af sprængstykker eller begge dele, men som ikke frembyder fare for masseeksplosion.
- 1.4 Stoffer og genstande, der kun frembyder begrænset risiko i tilfælde af antændelse eller tænding under transport.

Det foreliggende ændringsforslag indebærer at stoffer, der er klassificeret i klasserne 1.1, 1.2 og 1.3 henføres til direktivets bilag 1, del 2, kategori 5, hvor tærskelmængden er henholdsvis 10 tons for at blive omfattet af direktivet som "kolonne 2 - virksomhed" og 50 tons for at blive omfattet som "kolonne 3 - virksomhed". Stoffer, der er klassificeret i klasse 1.4, omfattes af direktivets bilag 1, del 2, kategori 4, hvor tærskelmængderne er henholdsvis 50 tons for "kolonne 2-virksomheder og 200 tons for "kolonne 3 - virksomheder"

Hovedparten af de pyrotekniske stoffer, der oplagres i Danmark, vil som konsekvens af forslaget skulle henføres under bilag 1, del 2, kategori 5, hvor de i dag er omfattet af bilag 1, del 2, kategori 4. Det skønnes, at ca. 10 virksomheder vil blive omfattet af direktivet som følge af denne ændring (under kolonne 2).

Med hensyn til carcinogener (kræftfremkaldende stoffer) tilføjes yderligere nogle navngivne stoffer til listen i Seveso II-direktivets bilag 1, del 1 (Benzotrichlorid og eller salte heraf, 1,2 Dibromethan, Diethylsulfat, Dimethylsulfat 1,2 Dibrom3 -chlorpropan, 1,2 - Dimethylhydrazin, Dimethylnitrosamin og Hydrazin). Desuden indføres en minimumskoncentrationsgrænse for alle opløste carcinogener på 5 %. Uden en sådan grænse ville disse opløsninger blive betragtet som ligestillede med det rene stof helt ned til en koncentrationsgrænse på 0,1 %, hvilket Kommissionen anfører ville medføre en overvurdering af den reelle risiko. Det skønnes, at de omtalte stoffer ikke anvendes i Danmark i nævneværdigt omfang, og at ændringsforslaget vedrørende carcinogener derfor ikke har indflydelse på antallet af danske virksomheder, der bliver omfattet af reglerne.

Endvidere sænkes tærskelmængderne i forhold til det eksisterende Seveso II-direktiv for miljøfarlige stoffer som fremgår af bilag 1, del 2, kategori 9, 1. afsnit fra henholdsvis 200 og 500 tons til 100 og 200 tons, - og for bilag 1, del 2 kategori 9, 2. afsnit fra henholdsvis 500 og 2000 tons til 200 og 500 tons. Ændringen vil bl.a. medføre at større lagre af ammoniakvand (fx på kraftværker), kan blive omfattet. Det skønnes at ca. fem anlæg vil blive omfattet af ændringen, -formentlig som "kolonne 2 - virksomhed.

I afsnittet "Motorbenzin og mineralsk terpentin" i bilag 1, del 1, sænkes tærskelværdien i forhold til det eksisterende Seveso II -direktiv fra henholdsvis 5000 og 50000 tons til 2500 og 25000 tons. Det fremgår nærmere af teksten under "Motorbenzin og mineralsk terpentin", hvilke stoffer der er tale om. De nye mængdegrænser vil medføre, at en del eksisterende brændselslagre nu bliver omfattet. Ændringen kan muligvis også betyde at enkelte større tankstationer kan blive omfattet af reglerne. Dette er formentlig ikke hensigtsmæssigt, idet der næppe er nogen reel risiko på disse anlæg.

Det skønnes, at ca. 10 kendte anlæg vil ændre status fra kolonne 2- virksomheder til kolonne 3 - virksomheder som følge af forslaget. Desuden skønnes at ca. 10 nye virksomheder vil blive omfattet af kolonne 2.

Endelig foreslås en række redaktionelle ændringer af noterne til bilag 1.

Sammenfattende omhandler ændringsforslaget således

1. ændring af undtagelsesbestemmelserne for minedrift og affaldsanlæg
2. ændring af klassifikation af eksplosive stoffer og fyrværkeri
3. ændring af listen i bilag 1 med hensyn til carcinogener (flere stoffer medtages)
4. ændring af tærskelmængderne for miljøfarlige stoffer og for motorbenzin og mineralsk terpentin

3. Nærhedsprincippet & Proportionalitetsprincippet

Som ovenfor nævnt er der med forslaget alene tale om mindre ændringer af Seveso II-direktivets anvendelsesområde, som kan medvirke til at forhindre grænseoverskridende forurening i forbindelse med industriuheld.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser.

Seveso II-direktivet er i Danmark gennemført ved Miljø - og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 106 af 1. februar 2000 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer, samt ved Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 201 af 23. marts 2000 om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer.

Forslaget vil medføre behov for mindre ændringer i de to bekendtgørelser som gennemfører Seveso II-direktivet (undtagelsesbestemmelserne og bilag 1).

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Forslaget vil betyde at en del flere virksomheder vil blive omfattet af Seveso II-direktivet. Det skønnes at omkring 10 fyrværkerivirksomheder vil blive omfattet af reglerne på grund af ændringsforslaget (primært som kolonne 2 - virksomheder).

Hertil kommer, at ca. 10 nye olieoplag vil blive omfattet af kolonne 2, ligesom 10 andre oplag overgår til kolonne 3. Endelig skønnes at 5 oplag af ammoniakvand vil blive omfattet af reglerne (som kolonne 2 - virksomheder).

For de virksomheder, der bliver omfattet af reglerne, skal der udarbejdes det materiale, som omtales i indledningen til dette notat (dvs. anmeldelse sikkerhedsrapport, sikkerhedsledelsessystem og intern beredskabsplan for kolonne 3 - virksomheder og anmeldelse og plan for uheldsforebyggelse for kolonne 2 - virksomheder).

Direktivændringen vil derfor betyde et vist merarbejde både for virksomheder og myndigheder. Omkostninger i denne forbindelse beregnes efter tilsvarende kriterier som anvendtes ved implementeringen af Seveso II - direktivet.

Ved implementeringen af Seveso II- direktivet blev lagt til grund at omkostningerne gennemsnitligt androg 10.000 kr. pr. virksomhed for virksomheder omfattet af kolonne 2. samt et tilsvarende beløb for de involverede miljømyndigheder.

For kolonne 3 - virksomheder blev anslået en omkostning pr. virksomhed på 200.000 kr. og 100.000 kr. for miljømyndigheden (amtet). For olieoplag omfattet af kolonne 3, dog kun 20.000 kr. for henholdsvis virksomhed og amt. Hertil kommer løbende udgifter til opdatering og tilsyn.

Ændringsforslaget skønnes således at medføre samlede omkostninger på ca. 250.000 kr. for nye kolonne 2 - virksomheder og et tilsvarende samlet beløb for miljømyndighederne.

Med hensyn til nye kolonne 3 virksomheder skønnes det, at der vil være tale om ca. 10 olieoplag, - hvilket vil indebære en samlet udgift for virksomhederne på i alt 200.000. Hertil kommer et tilsvarende beløb for miljømyndighederne.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at betyde en forbedring af beskyttelsesniveauet, såvel i Danmark som i hele EU.

I Danmark vil de ændrede undtagelsesbestemmelser for minedrift og affaldsanlæg dog næppe have nogen virkning, da der ikke foregår mineaktiviteter i Danmark som de omhandlede, og da affaldsbehandlingsanlæg ikke er undtaget ved den danske gennemførelse af direktivet.

Sænkningen af tærskelmængderne for de ovenfor nævnte stoffer vil imidlertid have en positiv virkning på beskyttelsesniveauet.

5. Høring.

Forslaget har været i høring hos berørte myndigheder og organisationer.

Dansk Industri finder, at sænkningen af tærskelmængderne for miljøfarlige stoffer vil medføre, at et meget stort antal virksomheder vil blive omfattet af reglerne, - ofte uden at disse virksomheder udgør et reelt miljøproblem. Det anføres således, at der i mange tilfælde vil kunne tages de fornødne forholdsregler via virksomhedernes miljøgodkendelser.

Embedslægeforeningen finder generelt, at de foreslåede ændringer af Seveso II - direktivet er hensigtsmæssige. Med hensyn til grænsen på 5 % for koncentrationer af opløste carcinogener, peges på, at det måske kunne være hensigtsmæssigt, at der i visse tilfælde åbnes mulighed for, på baggrund af en konkret vurdering, at medtage stoffer under den nævnte koncentrationsgrænse.

Amtsrådsforeningen vurderer, at de foreslåede ændringer generelt er hensigtsmæssige, men at der kan være situationer, hvor virksomheder, der både har store mængder giftige og miljøfarlige stoffer oplagret, vil få en lettelse med de nye regler. Der peges endvidere på, at visse stoffer, fx ammoniak både er giftig og miljøfarlig, hvilket der bør tages hensyn til.

Lægemedelindustriforeningen (Lif) finder med hensyn til carcinogener, at det bør være den faktiske stofmængde, der lægges til grund, og ikke mængden af opløsning indeholdende et carcinogen.

Med hensyn til anvendelsen af ADRs definitioner på sprængstoffer og eksplosive artikler finder Lif, at det ville være relevant at drage nytte af systemets individuelle grænser for de forskellige underklasser.

Kommunernes Landsforening anfører, at de foreslåede skærpede tærskelværdier for olieprodukter, og det forhold at denne stofgruppe samtidig er udvidet til også at omfatte petroleum og fyringsgasolie, vil medføre, at de fleste større olieoplag, især ved importanlæg i danske havne, vil blive omfattet af Risikobekendtgørelsen.

Med hensyn til stofgruppen "olieprodukter" anfører KL, at det klart bør præciseres, hvorvidt tærskelværdierne på henholdsvis 2500 tons (den lave tærskelværdi) og 25000 (den høje tærskelværdi) gælder for summen af alle former for tilstedeværende stoffer under denne gruppe, eller om tærskelværdien skal udregnes for hvert stof for sig.

DONG henviser til bemærkninger fra OPG (The international Association of Oil and Gas Producers). Der henvises heri til, at reglerne vil betyde øgede byrder for landbaseret behandling af gas og olie.

Dansk Farve - og Lakindustri henviser til, at der er et nyt præparat-direktiv undervejs. Organisationen er derfor skeptisk overfor yderligere regelændringer på nuværende tidspunkt, da en nedsættelse af tærskelmængderne for miljøfarlige stoffer i henhold til Seveso II-direktivet kan få en utilsigtet virkning når det sammenholdes med præparat-direktivet. Det fremføres endvidere, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en minimumskoncentrationsgrænse for præparater opløst i miljøfarlige opløsningsmidler, ligesom man allerede har foreslået for carcinogene stoffer, idet man ellers vil overvurdere den egentlige risiko.

COWI anfører, at det ikke umiddelbart er indlysende, hvor råolie skal rubriceres.

Foreningen af Natur- og Miljømedarbejdere i amterne (DAVID) finder, at det bør fremgå af ændringsforslaget i hvilket omfang midlertidige fyrværkerioplæg, der etableres i forbindelse med højtider, omfattes af Seveso II-direktivet. Med hensyn til indførelsen af en minimumskoncentrationsgrænse på 5 % for de i bilag 1, del 1, navngivne carcinogener opfattes dette som en lempelse af de grænser der gælder for klassificering, emballering, mærkning, salg og opbevaring af kemiske stoffer og produkter. DAVID kan ikke anbefale en lempelse for netop carcinogene stoffer, idet der ikke for disse stoffer synes at være en nedre grænse for effekt.

For så vidt angår miljøfarlige stoffer anfører DAVID, at ved ændring af ordlyden for stoffer benævnt som "Motorbenzin og mineralsk terpentin" i bilag 1, del 1, til også at omfatte mellemtunge oliedestillater, og ved samtidig at sænke tærskelmængderne herfor, samt for stoffer under kategori 9i og 9ii i bilag 1, del 2, vil direktivet komme til at omfatte en del flere virksomheder, hvilket vurderes at være hensigtsmæssigt med hensyn til uheldsforebyggelse.

Ligesom Amdtsrådsforeningen peger DAVID på, at der ved anvendelsen af sumformlen ikke tages højde for, at Ammoniak både er et giftigt og et miljøfarligt stof.

Mærsk Olie og Gas A/S ønsker en præcisering med hensyn til, at enhver form for off - shore virksomhed fortsat er undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Oliebranchens Fællesrepræsentation støtter den ændrede beskrivelse af de olieprodukter, der er opført under bilag 1.

Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar 2002, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Dansk Industri støttede en stor del af de foreliggende ændringsforslag, herunder forslagene om ændring af undtagelsesreglerne i Seveso II-direktivets artikel 4, samt ændring af tærskelmængderne for eksplosive stoffer.

DI ser imidlertid et problem med halvering af tærskelværdierne for miljøfarlige stoffer og opfordrer til, at man endnu engang ser på, om forslaget er det rigtige instrument til at nå de ønskede mål. Det er DI's opfattelse, at en stor del af de ulykker, som er beskrevet i Seveso-II direktivet, kunne være undgået med andre instrumenter – fx miljøgodkendelser. DI fremførte desuden, at flere virksomheder med forslaget vil blive opgraderet fra en lav til en høj kategori, og at 40 % flere virksomheder i EU vil komme ind under direktivets anvendelsesområde. Det var DI's opfattelse, at forslaget vil pålægge virksomhederne en unødigt administrativ byrde. Det anførtes i denne forbindelse, at Miljøstyrelsens skøn over virksomhedernes omkostninger ved at være omfattet af Seveso II-direktivet er for lavt.

Ad punkt 6 - Forslag til direktiv om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald

KOM (2001) 729

Nyt notat

Resumé: Der er tale om et forslag til revision af det eksisterende emballagedirektiv. Forslagets formål er begrænset til at opstille de mål for nyttiggørelse og materialegenvinding, der skal nås inden 30. juni 2006, og præcisere de hertil benyttede definitioner. Kommissionen anfører, at der er behov for en mere gennemgribende revision af direktivet. Det vurderes dog ikke at være muligt at gennemføre dette på nuværende tidspunkt uden yderligere forsinkelser i vedtagelsen af de reviderede mål.

1. Status

Kommissionen sendte den 11. december 2001 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 stk. 1 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse om forslaget.

Grundnotat om forslaget er endnu ikke oversendt til Folketingets Europaudvalg.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002 med henblik på en redegørelse for forhandlingsstatus.

2. Formål og indhold

Forslaget opfylder kravene i artikel 6 stk. 3, litra b), og 6, stk. 1, litra c), i det gældende direktiv om emballage og emballageaffald (94/62). Det fremgår af artikel 6 stk. 3, litra b), at senest seks måneder inden afslutningen af den første femårsperiode, opstiller Rådet med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, de konkrete mål for nyttiggørelse (materialegenvinding samt forbrænding med energiudnyttelse) og materialegenvinding af emballageaffald for anden femårsperiode. Det skal bemærkes, at den første femårsperiode udløb 30. juni 2001.

Kommissionen anfører, at forslagens formål er begrænset til at opstille de mål for nyttiggørelse og materialegenvinding, der skal nås inden 30. juni 2006, og præcisere de hertil benyttede definitioner.

Kommissionen anfører, at der er behov for en mere gennemgribende revision af direktivet. Det vurderes dog ikke at være muligt at gennemføre dette på nuværende tidspunkt uden yderligere forsinkelser i vedtagelsen af de reviderede mål.

Kommissionen foreslår, at den samlede nyttiggørelse af emballageaffald skal være mellem 60% og 75 % på vægtbasis mod 50-65% i det nuværende direktiv. Tilsvarende er det foreslåede mål for genanvendelse minimum 55% og maksimum 70% på vægtbasis mod 25-45% i det nuværende direktiv. For de enkelte materialer er målene for genanvendelse minimum 60% for glas, 55% for papir og pap, 50% for metal og 20 % for plast. For plast gælder endvidere at målet på de 20% udelukkende skal nås ved mekanisk genvinding og /eller kemisk genanvendelse til plastmaterialer. I det nuværende direktiv opereres med et minimumsmål på 15% for hvert materiale.

Alle målene skal være nået senest 30. juni 2006.

Der opstilles ikke kvantitative mål for genanvendelse af emballager af andre materialer end de fire ovenfor nævnte (f.eks. træ og tekstiler) – hverken i det nuværende direktiv eller i det foreliggende forslag.

Endvidere indeholder forslaget et bilag 1, som giver en uddybning af fortolkningen af definitionen af emballage. Endelig indeholder forslaget definitioner på mekanisk genvinding, og to forskellige former for kemisk genanvendelse.

Det bemærkes, at den danske oversættelse er forkert, idet 'recovery' er oversat til genanvendelse i stedet for nyttiggørelse, og recycling er oversat til genvinding i stedet for genanvendelse.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører i relation til nærhedsprincippet, at der med forslaget er tale om at gennemføre en revision i overensstemmelse med krav, som er fastsat i emballagedirektivet. Der er således tale om gennemførelse af en allerede vedtaget retsakt, og forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Nedenstående betragtninger er gjort under forudsætning af, at den samlede genanvendelse beregnes på basis af materialerne pap/papir, glas, plast, metal, som det har været muligt under det nuværende direktiv. Træ og tekstiler er således ikke medregnet i de samlede genanvendelses procenter.

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Det nuværende emballagedirektiv er implementeret i affaldsbekendtgørelsen (nr. 619 af 27. juni 2000) og i bekendtgørelsen om visse krav til emballager nr. 298 af 30. april 1997 med senere ændringer.

Forslaget vurderes at medføre ændringer af begge de ovennævnte bekendtgørelser.

Økonomiske konsekvenser:

Overordnet vil de økonomiske konsekvenser være beskedne, da Danmark allerede har nået målet for nyttiggørelse og er tæt på at nå det foreslåede mål for genanvendelse. Der vil dog være behov for yderligere initiativer for at sikre, at Danmark når de foreslåede mål for genanvendelse af metal og plast.

De økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vurderes at være små. Indsamlingen af transportemballageplastaffald skal øges. Med det nuværende prisniveau for plastaffald vurderes udsortering af plast at være indtægtsgivende eller i det mindste udgiftsneutralt for den enkelte virksomhed i forhold til alternativ bortskaffelse. Et skærpet krav om udsortering af transportemballage plast fra mindre virksomheder vurderes for tiden teknisk og økonomisk i et indsamlingsforsøg. Der forventes at være tale om en meget begrænset økonomisk belastning for virksomhederne. Et evt. krav om forbedret udsortering af metal fra forbrændingsslagger vil medføre merudgifter for visse forbrændingsanlæg.

Der forventes ikke umiddelbart at være økonomiske konsekvenser for forbrugerne, såfremt plastgenanvendelsesmålet kan nås ved indsamling af transportemballage. Hvis det ikke er tilstrækkeligt at indsamle transportemballageaffald af plast for at nå målet om 20% genanvendelse, kan der blive tale om at indføre en obligatorisk kommunal indsamlingsordning for plastflasker og dunke fra husholdninger. Da ordningen skal gebyrfinansieres, bliver det den enkelte forbruger, der betaler. En sådan ordning med indsamling på genbrugsstationer vil koste ca. 1,9 mill. kr. mere end afbrænding på et forbrændingsanlæg for 2.500 tons indsamlet plastemballageaffald.

Omkostninger for kommuner og amter.

Der forventes ikke at være øgede omkostninger for kommuner og amter ved gennemførelse af forslaget. En evt. obligatorisk indsamlingsordning for plastflasker og dunke fra husholdninger skal gebyrfinansieres og vil dermed være udgiftsneutrale for kommunerne.

Administrative konsekvenser

Implementeringen af forslaget forventes ikke at medføre større behov for dataindsamling og rapportering end det, der allerede er gældende ifølge det nuværende direktiv. Data til rapporteringen baserer sig på emballageforsyningsstatistikken og materialestrømsstatistikker for de enkelte materiale. Disse statistikker anvendes bl.a. tillige af industrien til opfyldelse af transportemballageaftalen og har hidtil været finansieret via Miljørå ;det for renere produkter.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet i Danmark.såvel som i EU.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos 80 interessenter.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri (DI), Emballageindustriens branchefællesskab (EIB), Plastindustrien i Danmark (PI), Aluminium og miljø (AM), Emballageindustrien (EB), Bryggeriforeningen (BF), Rexam glass, Renosam, Affaldsteknisk Samarbejde (AS), De samvirkende købmænd (DSK), COOP Danmark a/s, Københavns kommune (KK), CO-industri, Landbrugsrådet (LR), Danmarks Naturfredningsforening (DN), Det økologiske råd (DØR), Dansk Transport og Logistik (DTL), Advokatsamfundet, advokatfirmaet Bech-Bruun Dragsted (BBD).

DN, Renosam, AS og DØR anfører, at de gerne havde set en bredere revision af direktivet, herunder bl.a. en øget indsats ift. forebyggelse, genbrug og de væsentlige krav. DN kan derfor støtte, at der indsættes en dato for en fremtidig mere gennemgribende revision.

DI, EB,EIB, BF og PI støtter, at der foretages en snæver revision af emballagedirektivet.

AM ønsker øgede målsætninger for genanvendelse og nyttiggørelse. DØR finder, at målene for genanvendelse er for lave og uambitiøse.

AM er imod materialedifferentierede mål, men ønsker et fælles højere genanvendelsesmål for alle materialer.

EB kan acceptere målet for genanvendelse af papir og pap. PI anfører at en indsamling på 20% må forventes at ligge på grænsen af, hvad det er fornuftigt at materiale genanvende ud fra en afvejning af miljø og økonomi. PI anfører endvidere at det skulle være muligt at nå 20% genanvendelse i 2006, men det vil kræve en stor indsats fra både virksomheder og kommuner. DSK og Renosam anfører, at det kan være vanskeligt at nå det foreslåede mål for genanvendelse af plast.

DN finder at genanvendelsesmålene for metal og plast er alt for lave. CO-industri ønsker højere mål for glas og metal.

Renosam mener, det fortsat bør være op det enkelte medlemsland frit at vælge, om det ønsker at medregne træ i de emballagedata, som indrapporteres til Kommissionen.

DN, DØR, Renosam, CO-industri og BBD finder endvidere, at der ikke bør anvendes maksimumsmål. DI, EIB anfører, at anvendelsen af maksimumsmål ikke gør nogen skade.

DI, EIB, PI, Renosam, DSK og DN støtter, at genbrug af emballage bør kunne regnes med i genanvendelsesmålene, så lande med effektive genbrugssystemer krediteres herfor. BF ønsker en fleksibel model for hvordan genbrug kan medregnes, men ønsker ikke at der opstilles mål for genbrug.

EIB har svært ved at se logikken og hvori sondringen mellem de forskellige former for kemisk genanvendelse af plast består. PI kan acceptere denne sondring, men kan ikke forstå hvorfor definitionen af kemisk genvinding er begrænset til en enkelt proces. KK finder, at det er udmærket, at der skelnes mellem forskellige former for kemisk genanvendelse af plast, hvis der sker en højnelse af lødigheden i plastgenanvendelsen.

Rexam påpeger, at formuleringen i artikel 8, stk. 2 vedrørende angivelse af materialets sammensætning på emballage i praksis ikke vil være mulig for glas.

DI, EB, EIB positive overfor at indføje et bilag, der bidrager til fortolkning af emballage. LR finder at bilag 1 ikke er tilstrækkeligt præcist og selvmodsigende. COOP har forslag til præcisering af eksempler i bilag 1.

DI, EB, EIB, BF, AS gør opmærksom på, at der er en oversættelsesfejl af begreberne "recovery" og "recycling" i den danske udgave af forslaget. Miljøstyrelsen opfordres til at sikre overensstemmelse mellem dansk lovgivning og den danske oversættelse.

Sagen blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Landbrugsrådet efterlyste en dansk holdning til de guidelines for afgrænsningen af definitionen af emballage, som er indeholdt i forslaget.

Dansk Industri støtter generelt, at der på nuværende tidspunkt foretages en forholdsvis snæver revision af direktivet. Dansk Industri kan også støtte det niveau, som Kommissionen har foreslået for de nye mål, dog med forbehold for kommende høringssvar fra emballagevirksomhederne. Dansk Industri kunne endvidere støtte, at der sker en tydeliggørelse af definitionerne af emballage. Dansk Industri opfordrede derudover til, at der bliver taget hånd om sprogforbistringen både i det gældende direktiv og i det foreliggende forslag i relation til terminologien i den danske lovgivning. Dansk Industri kunne endvidere støtte, at Danmark forsøger at få genbrugt emballage talt med ved opgørelsen af målene.

Det Økologiske Råd havde gerne set en bredere revision af direktivet, herunder blandt andet en indførelse af restriktioner for anvendelsen eller en udfasning af PVC og phatalater.

Danmarks Naturfredningsforening foreslog, at der i en evt. artikel med fastlæggelse af en dato for en snarlig bredere revision af direktivet bør indeholdes nogle krav om, hvilke emner, revisionen bør omfatte. DN anbefalede endvidere, at regeringen under alle omstændigheder iværksætter en indsamlingsordning for plastflasker og -dunke fra husholdninger.

Ad punkt 7 - Cartagena-protokollen om biosikkerhed

7a) - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende overførsel af genetisk modificerede organismer.

KOM (2002) 85

Nyt notat (foreløbigt)

Resumé: Formålet med forslaget er at skabe grundlag for, at EU som part i Cartagena-protokollen om biosikkerhed kan implementere protokollens bestemmelser. Kommissionen anfører, at forslagets formål er, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, at fastlægge en fælles ordning for anmeldelse af og information om eksport til tredjelande af levende modificerede organismer (herefter: LMO'er). Målet er at bidrage til at sikre et passende beskyttet niveau i forbindelse med sikker overførsel, håndtering og anvendelse af LMO'er, som kan have negative virkninger for bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed, idet der også tages hensyn til sundhedsrisikoen for mennesker. Forordningsforslaget finder ikke kun anvendelse på eksport, men også på uforsætlig grænseoverskridende overførsel af LMO'er.

1. Status

Kommissionen fremlagde den 18. februar 2002 ovennævnte forslag. Forslaget har hjemmel i artikel 251 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen.

Grundnotat om forslaget er endnu ikke oversendt til Folketinget.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002 med henblik på præsentation.

1. Formål og indhold

Den 24. maj 2000 underskrev Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater Cartagena-protokollen om biosikkerhed (herefter: protokollen). Protokollen er en global juridisk bindende aftale under Konventionen om den biologiske mangfoldighed (også kaldet Biodiversitetskonventionen). Nærværende forordningsforslag tilsigter, at der i EU vedtages gennemførelsesbestemmelser, som sikrer, at EU som part i protokollen kan implementere protokollens bestemmelser.

Kommissionen anfører, at EU, som importpart, i vid udstrækning vil kunne anvende eksisterende lovgivning, hvorimod EU, som eksportpart, er nød til at indføre eksportørforpligtelser, som i dag ikke findes i fællesskabslovgivningen. Kommissionen anfører således, at forslagets formål er, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, at fastlægge en fælles ordning for anmeldelse af og information om eksport til tredjelande af levende modificerede organismer (herefter: LMO'er). Målet er at bidrage til at sikre et passende beskyttelsesniveau i forbindelse med sikker overførsel, håndtering og anvendelse af LMO'er, som kan have negative virkninger for bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed, idet der også tages

hensyn til sundhedsrisikoen for mennesker. Forordningsforslaget finder ikke kun anvendelse på eksport, men også på uforsætlig overskridende overførsel af LMO'er.

Definitionen af 'LMO' svarer stort set til definitionen af genetisk modificerede organismer ('GMO') i udsætningsdirektivets (direktiv 2001/18/EF) artikel 2, stk. 2.

Forordningsforslaget skelner, ligesom protokollen, mellem i) levende modificerede organismer (LMO'er) og ii) levende modificerede organismer, der er bestemt til direkte anvendelse som fødevarer og foder eller til forarbejdning (LMO-FFF'er)

Procedure ved eksport af LMO'er til udsætning i miljøet

Ved eksport fra Fællesskabet af LMO'er, som er bestemt til udsætning i miljøet, skal eksportøren, forud for den første grænseoverskridende overførsel, indgive en skriftlig anmeldelse til importparten, også i de tilfælde hvor importparten ikke er part i protokollen, dvs. en stat der ikke har ratificeret protokollen. Anmeldelsen skal indeholde en række oplysninger om den genetisk modificerede sme mm., herunder en beskrivelse af teknikken brugt ved modifikationen, den påtænkte anvendelse af organismen, risikovurdering (oplysningerne fremgår af bilag I). Anmelderen (eksportøren) skal sikre, at oplysningerne i anmeldelsen er korrekte. Den nationale kompetente myndighed i eksportmedlemsstaten og Kommissionen skal fra eksportøren/anmelderen modtage kopier af anmeldelsen og bekræftelsen af modtagelsen.

Hvis importparten ikke svarer på anmeldelsen inden for 270 dage efter modtagelsen, skal eksportøren/anmelderen sende en skriftlig påmindelse til den kompetente nationale myndighed i importørens land, underordnet om dette land er part eller ikke-part i protokollen. Den kompetente myndighed har derefter 60 dages svarfrist.

Parterne i protokollen kan træffe beslutning om også at regulere transit af LMO'er gennem deres territorium. Til disse parter skal eksportøren derfor også anmelde transit af LMO'er bestemt til udsætning i miljøet.

Procedure ved eksport af LMO-FFF'er

Kommissionen skal, på vegne af Fællesskabet, meddele gennem Clearingcenteret for Biosikkerhed, når der i EU gives tilladelser til markedsføring af LMO'er, der er bestemt til direkte anvendelse som fødevarer eller foder eller til forarbejdning (herefter: LMO-FFF'er). Derved får parter, der har til hensigt at importere sådanne nye LMO-FFF'er, mulighed for at underkaste dem en passende godkendelsesproc forslagets bilag II angiver de oplysninger, som Kommissionens anmeldelse til Clearingcenteret for Biosikkerhed som minimum skal indeholde. Dette system kaldes 'produktbaseret informationsudveksling' og skal finde sted inden produkterne frigives på parternes nationale marked (i Fællesskabets tilfælde er det EU's indre marked).

Fælles for LMO'er bestemt til udsætning i miljøet og LMO-FFF'er er kravene om, at modtageren af produktet skal oplyses om, at produktet indeholder eller består af LMO'er. Der skal også oplyses om den eller de relevante 'entydige koder', der er tildelt de pågældende LMO'er. Med begrebet 'entydige koder' henvises til, at der skal udvikles et system, hvor man knyt aver til hver godkendt transformationsbegivenhed – dvs. selve den unikke ændring i en organismes genetiske sammensætning, som følger af den genetiske modifikation.

Virksomhederne kan undtages fra kravet om at oplyse det præcise indhold af LMO'er (og disses unikke koder) ved at give en erklæring om, at produktet kun må anvendes som fødevarer, foder eller til forarbejdning. Ved denne erklæring skal vedlægges en liste over de LMO'er, produktet kan indeholde, sammen med disse LMO'ers entydige koder. .

Uforsætlig grænseoverskridende overførsel

For at der kan reageres effektivt på uforsætlige grænseoverskridende overførsler af LMO'er, bør medlemsstater, så snart de får kendskab til en hændelse indenfor sin jurisdiktion, der har resulteret i frigivelse af LMO'er, som fører eller kan føre til en uforsætlig grænseoverskridende overførsel, underrette Clearingcenteret for Biosikkerhed, relevante internationale o r, Kommissionen og de øvrige medlemsstater. Endvidere underrettes de parter og ikke-parter, der berøres eller vil kunne berøres af frigivelsen af LMO'en, så de kan træffe passende forholdsregler. Forordningsforslagets bilag III angiver de oplysninger, denne underretning bør omfatte.

Clearingcenteret for Biosikkerhed

For at bidrage til udviklingen og opdateringen af Clearingcenteret for Biosikkerhed, bør Fællesskabet og medlemsstaterne sikre, at relevante oplysninger regelmæssigt meddeles til Clearingcenteret. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen om relevante nationale love, bestemmelser og retningslinier, den nationale kontaktinstans og om relevante bilaterale, regionale og multilaterale aftaler og overenskomster.

Udover disse oplysninger meddeler Kommissionen, på Fællesskabets vegne, endvidere følgende til Clearingcenteret for Biosikkerhed: relevante fællesskabsbestemmelser og retningslinier, relevante bilaterale, regionale og multilaterale aftaler og overenskomster, beslutninger om anvendelse i Fællesskabet, frigivelse eller import af en LMO, resumeer af risikovurderinger eller miljøundersøgelser, oplysninger om tilfælde af uforsætlig eller ulovlig grænseoverskridende overførsel, Fællesskabets kontaktinstans, oplysninger om revision af beslutninger om forsætlig grænseoverskridende overførsel, anvendelse af fællesskabslovgivning i stedet for protokollens procedurer på overførsel af LMO'er inden for Fællesskabet og import af LMO'er og endelig om rapporter om gennemførelsen af proceduren for forudgående informeret samtykke.

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter, hvilke sanktioner der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af forordningen. Kommissionen angiver i forordningsforslaget, at sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der er tale om en retsakt til gennemførelse af en protokol, som Fællesskabet har underskrevet. På den baggrund, og idet protokollen vedrører handel og miljøbeskyttelse (fællesskabskompetence), vurderes forslaget at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. De foreslåede tiltag vurderes i øvrigt at være proportionale i forhold til gennemførelse af protokollens bestemmelser.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Et lovforslag om ændring af lov nr. 356 af 6. juni 1991 om miljø og genteknologi, som skal implementere det reviderede udsætningsdirektiv (direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001) fremsættes for Folketinget den 28. februar 2002. Dette lovforslag lægger op til at indhente Folketingets samtykke til at regeringen kan ratificere protokollen når de relevante EU regler, som skal implementere protokollen er på plads, eller når der foreligger en beslutning om, at Fællesskabet ratificerer protokollen.

Import af LMO'er til Danmark og til Fællesskabet er allerede dækket af Fællesskabslovgivningen med den følgende danske lovgivning på området.

Nærværende forordningsforslag er almengyldig og umiddelbart gældende for medlemsstaterne i alle enkeltheder.

Den gældende lov om miljø og genteknologi (lov nr. 356 af 6. juni 1991) giver i § 2, stk. 5 miljøministeren hjemmel til at fastsætte regler om håndhævelse af den kommende forordning.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forordningsforslaget berører virksomheder af alle størrelser, der indgår i international handel med LMO'er, der er bestemt til udsætning i miljøet og/eller LMO-FFF'er, som er bestemt til anvendelse som fødevarer, foder eller til forarbejdning.

Med hensyn til eksport fra Fællesskabet medfører forordningsforslaget kun visse supplerende forpligtelser for virksomhederne, idet interne EU regler om anmeldelse og identifikation, som allerede gælder eller er under forhandling i EU, udvides til at omfatte eksport til lande uden for EU. På den baggrund anfører Kommissionen, at forslaget ikke forventes at indebære nævneværdige ekstraomkostninger for virksomhederne.

Der skal udpeges en national kontaktinstans, som skal give oplysninger til parter og ikke-parter, som kan blive berørt af en ulovlig grænseoverskridende overførsel. Det vurderes, at kontaktinstansen ikke vil bruge nævneværdig tid på disse forpligtelser, idet Kommissionen tager sig af resten af forpligtelserne i relation til Clearingcenteret for Biosikkerhed.

Beskyttelsesniveau: Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

- **Høring**

Forordningsforslaget har endnu ikke været sendt i høring.

-

7b) – Forslag til beslutning om Fællesskabets ratifikation

Kommissionen har endnu ikke fremlagt forslaget.

Punktet er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002 med henblik på en eventuel præsentation fra Kommissionen.

-